

ЗАКОН ЗА ТЕРИТОРИАЛНО И СЕЛИЩНО УСТРОЙСТВО

ДЪРЖАВЕН
РЕГИСТРИК
година
месец
ден
брой
в сила от
 ■ обн. ДВ730410²⁹, 730601 →

- ИЗМ. И ДОП.,
- 1 ДВ730420³²,
  - 2 ДВ741108⁸⁷,
  - 3 ДВ770111³,
  - 4 ДВ771230¹⁰²,
  - 5 ДВ790508³⁶,
  - 6 ДВ800111³,
  - 7 ДВ840608⁴⁵,
  - 8 ДВ850308¹⁹,
  - 9 ДВ860509³⁶,
  - 10 ДВ880219¹⁴,
  - 11 ДВ900417³¹,
  - 12 ДВ900420³²,
  - 13 ДВ910222¹⁵,
  - 14 ДВ950714⁶³,
  - 15 ДВ961206¹⁰⁴,
  - 16 ДВ980410⁴¹,
  - 17 ДВ980710⁷⁹,
  - 18 ДВ980803⁸⁹,
  - 19 ДВ981027¹²⁴,
  - 20 ДВ981111¹³³,
  - 21 ДВ990323²⁶,
  - 22 ДВ991001⁸⁶,
  - 23 ДВ000218¹⁴,
  - 24 ДВ000425³⁴,
  - 25 отменен, ДВ010102¹,
→ 010330

Отменен с §20 от *закажките* на *Закон за устройство на територията* - ДВ, бр. 1 от 2 януари 2001 г., в сила от 31 март 2001 г.

ЗЗСУ

ЗАКОН ЗА ТЕРИТОРИАЛНО И СЕЛИЩНО УСТРОЙСТВО

ДВ730410²⁹ ■
 ДВ010102¹ 25 отменен

730601 → 010330

- 4** Глава първа
ОСНОВНИ РАЗПОРЕДБИ
- 5** Глава втора
ТЕРИТОРИАЛНОУСТРОЙСТВЕНИ ПЛАНОВЕ
Раздел I
Общи положения
- 6** Раздел II
Единен, общодържавни, районни и извънселищни териториалноустройствени планове
- 7** Раздел III
Общи и подробни градоустройствени планове
1. ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ
- 8** **2. ОБЩИ ГРАДОУСТРОЙСТВЕНИ ПЛАНОВЕ**
3. ПОДРОБНИ ГРАДОУСТРОЙСТВЕНИ ПЛАНОВЕ
А) ОБЩИ ПРАВИЛА
- 10** **Б) ЗАСТРОИТЕЛНИ И РЕГУЛАЦИОННИ ПЛАНОВЕ ЗА ОБЩЕСТВЕНИ МЕРОПРИЯТИЯ**
- 11** **В) ПОДРОБНИ ГРАДОУСТРОЙСТВЕНИ ПЛАНОВЕ**
Г) УСЛОВИЯ ЗА ИЗМЕНЕНИЕ НА ПОДРОБНИ ГРАДОУСТРОЙСТВЕНИ ПЛАНОВЕ
- 12** Глава трета
УСТРОЙСТВО НА ОБЩИНИТЕ, НАСЕЛЕНИТЕ МЕСТА И ИЗВЪНСЕЛИЩНИТЕ ТЕРИТОРИИ
Раздел I
Общи положения
- 14** Раздел II
Застрояване
- 15** Раздел III
Благоустрояване

- 18** Раздел IV
Технически надзор по изграждане и функциониране на промишлени и други производствени предприятия, машинни и електрически инсталации и уредби
Раздел V
Разрешения за строеж
- 20** Глава четвърта
РЕЖИМ ЗА СОБСТВЕНОСТТА НА НЕДВИЖИМИ ИМОТИ ВЪВ ВРЪЗКА С ГРАДОУСТРОЙСТВЕНИ И ТЕХНИЧЕСКИ ИЗИСКВАНИЯ
- 21** Глава пета
ОТЧУЖДЕНИЯ И ОБЕЗЩЕТЕНИЯ
Раздел I
Отчуждения и обезщетения за мероприятия на общините и държавата (отм.)
1. ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ
2. УСЛОВИЯ ЗА ОТЧУЖДАВАНЕ
3. ПРАВИЛА ЗА ОБЕЗЩЕТЯВАНЕ
А) ОБЩИ ПРАВИЛА
Б) НАЧИНИ НА ОБЕЗЩЕТЯВАНЕ
В) ОСОБЕНИ ПРАВИЛА ЗА ОБЕЗЩЕТЯВАНЕ ПРИ ОТЧУЖДЕНИЯ ЗА УЛИЦИ, БУЛЕВАРДИ И ПЛОЩАДИ
4. РЕД ЗА ОТЧУЖДАВАНЕ НА НЕДВИЖИМИ ИМОТИ
- 23** Раздел II
Отчуждения и обезщетения по дворищнорегулационния план
Раздел III
Обезщетения при други мероприятия (отм.)

24 Глава шеста
**СТРОИТЕЛСТВО В ОТЧУЖДЕНИ
 НЕДВИЖИМИ ИМОТИ
 И В НАЛИЧНИ ДЪРЖАВНИ ИМОТИ
 (ОТМ.)**

1. ВЕДОМСТВЕНО ЖИЛИЩНО СТРОИТЕЛСТВО
2. СТРОЕЖ НА ЖИЛИЩА И ДРУГИ ОБЕКТИ ОТ ОБЩИНИТЕ ЗА ПРОДАЖБА НА ГРАЖДАНИТЕ
3. КООПЕРАТИВНО ЖИЛИЩНО СТРОИТЕЛСТВО
4. НАДСТРОЯВАНЕ И ПРИСТРОЯВАНЕ НА ЗАВАРЕНИ ЖИЛИЩНИ СГРАДИ С ЖИЛИЩА
5. ЗАВЪРШВАНЕ НА НЕДОВЪРШЕНИ ЖИЛИЩНИ СГРАДИ ИЛИ ЧАСТИ ОТ ТЯХ
6. ИНДИВИДУАЛНО ЖИЛИЩНО И ВИЛНО СТРОИТЕЛСТВО
7. СТРОЕЖ НА ГАРАЖИ И ПАРКИНГИ ЗА ЛЕКИ МОТОРНИ КОЛИ
8. ОТСТЪПВАНЕ ПРАВО НА СТРОЕЖ ВЪРХУ ДЪРЖАВНА ЗЕМЯ

25 Глава седма
**АКТОВЕ ЗА НЕДВИЖИМИ ИМОТИ
 И ПОГАСИТЕЛНА ДАВНОСТ**

1. АКТОВЕ ЗА ОТЧУЖДЕНИ И ПРИДОБИТИ НЕДВИЖИМИ ИМОТИ
2. ПОГАСИТЕЛНА ДАВНОСТ НА ВЗЕМАНИЯТА ЗА ОТЧУЖДЕНИ НЕДВИЖИМИ ИМОТИ

26 Глава осма
**КОНТРОЛ ЗА ЗАКОННОСТ
 И ПРАВИЛНОСТТА НА АКТОВЕТЕ
 ПО ТЕРИТОРИАЛНОТО
 И СЕЛИЩНОТО УСТРОЙСТВО**

Раздел I

Съдебен контрол

1. СЪДЕБЕН КОНТРОЛ

2. КОНТРОЛ ОТ ОСОБЕНАТА
 КОМИСИЯ ПРИ КОМИТЕТА
 ПО ТЕРИТОРИАЛНО
 И СЕЛИЩНОТО УСТРОЙСТВО

3. ОБЩИ ПРАВИЛА
 ЗА ПРАВОРАЗДАВАТЕЛНИЯ
 КОНТРОЛ

27 Раздел II
 Вътрешнослужебен контрол

Глава девета
**ДЪРЖАВЕН
 ТЕРИТОРИАЛНОУСТРОЙСТВЕН
 И СТРОИТЕЛЕН КОНТРОЛ**

1. ОБЩИ ПРАВИЛА

33 2. ПРЕМАХВАНЕ НА СТРОЕЖИ,
 КОИТО СА НЕГОДНИ ИЛИ ВРЕДНИ,
 ИЛИ ЗАГРОЗЯВАТ ОКОЛНАТА СРЕДА

Глава десета
**АДМИНИСТРАТИВНОАКАЗАТЕЛНИ
 РАЗПОРЕДБИ**

37 Глава единадесета
**ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ
 РАЗПОРЕДБИ**

1. ПРЕХОДНИ РАЗПОРЕДБИ

39 2. ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

44 ДОПЪЛНИТЕЛНИ
 РАЗПОРЕДБИ

45 ПРЕХОДНИ РАЗПОРЕДБИ

46 ИЗМЕНЕНИЕ НА ДРУГИ ЗАКОНИ

Глава втора

ТЕРИТОРИАЛНО-
УСТРОЙСТВЕНИ ПЛАНОВЕ

Раздел I

Общи положения

Чл.5.(1) Територията на страната се устройва въз основа на:

1. 13 единен териториалноустройствен план на Република България;

2. общодържавни териториалноустройствени планове;

3. 4 11 районни териториалноустройствени планове - за територията на две или повече области, на отделни области или част от тях, за територията на две или повече общини или части от тях;

4. териториалноустройствени планове за извънселищни територии;

5. 4 11 градоустройствени планове (общи и подробни) за отделни населени места, общини и свързаните с тях зони на влияние.

(2) Всеки следващ етап от териториалноустройственото планиране се съобразява с предвижданията на всички планове от по-горна степен и представлява по отношение на тях по-пълна, по-подробна и по-конкретна разработка.

Чл.6. Териториалноустройствените планове се одобряват, както следва:

1) 7 11 14 единният териториалноустройствен план на Република България, общият градоустройствен план и районният териториалноустройствен план на София - от Народното събрание;

2) 4 14 общодържавните териториалноустройствени планове - от Министерския съвет на Република България;

3) 4 7 9 11 14 17 районните териториалноустройствени планове, включващи територии от две или повече области - от министъра на регионалното развитие и благоустройството;

4) 11 районните териториалноустройствени планове за отделна област или за територията на група общини - от областния народен съвет;

5) 11 14 районните териториалноустройствени планове за отделните общини - от общината;

6) 4 11 териториалноустройствените планове на другите общини, извънселищните територии, общите градоустройствени планове на другите населени места, както и подробните градоустройствени планове - от органи, определени от Министерския съвет;

7) 11 14 измененията на подробните градоустройствени планове, както и кварталнозастроителните и силуетните планове - от кмета на общината при спазване на процедурата, по която са създадени.

Чл.7. 4(1) Териториалното устройство се осъществява:

1. 14 в съответствие с генералната схема за териториалното разположение на производителните сили и единния териториалноустройствен план на Република България;

2. на основата на нормите и нормативите за териториално и селищно устройство, както и на единните режими за устройство на територията на страната.

(2) 7 9 11 14 17 Министерството на регионалното развитие и благоустройството съгласувано с Държавния комитет за планиране определя периода, за който се създават общодържавните и районните териториалноустройствени планове и териториалноустройствените планове на извънселищните територии.

(2) С общодържавните териториално-устройствени планове се разработват комплексно въпроси от общодържавно значение, като: създаване на най-благоприятни териториалнотехнически условия за развитие на отделните отрасли на народното стопанство; разположение, организация и развитие на селищната мрежа; системи на общественото обслужване; организация на отдиha; разположение и организация на главните транспортни и съобщителни мрежи; взаимнообвързано разположение на определени строителства на територията на страната и други подобни.

Чл.12. С районните териториално-устройствени планове се разработват въпросите за взаимозависимостта на основните елементи, свързани с обществено-икономическото развитие на съответните райони и териториални единици съобразно общите задачи по териториалното устройство.

Чл.13.(1) Териториалноустройствени планове за извънселищни територии се създават за определени части на страната, където на съответен етап се насочва и развива активен процес на урбанизация и се съсредоточава разнообразно по характер строителство в различни отрасли на народното стопанство.

(2) Тези планове осигуряват:

1.) правилно зонироване на съответната територия по функционално предназначение при взаимнообвързано, високоефективно земеползване;

2.) съгласувано, взаимнообвързано разположение на всички обекти и съоръжения върху съответната територия при опазване на околната среда и в съответствие с нейния характер, както и при запазване на историческите места и недвижими-те паметници на културата.

Раздел III

Общи и подробни градоустройствени планове

1. ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Чл.14. Общи и подробни градоустройствени планове се създават в съответствие с одобрените общодържавни и районни териториалноустройствени планове.

Чл.15. Общите и подробните градоустройствени планове в рамките на общите задачи по териториалното устройство:

1) осигуряват най-целесъобразно изграждане преустройство и развитие на населените места и свързаните с тях зони на влияние съобразно особените производствено-икономически, природногеографски, демографски, социологически, технически, естетически, комуникационно-транспортни, съобщителни, санитарно-хигиенни, противопожарни и други условия и изисквания;

2) осигуряват хармонично включване на населеното място и на свързаната с него зона на влияние в околната среда при опазване и използване на природните особености и забележителности;

3) запазват, създават и развиват индивидуален архитектурно- градоустройствен образ на населените места.

4) определят териториалната структура на населените места по функционално предназначение;

5) предвиждат мероприятия за запазване на недвижимите паметници на културата и на средата, в която те исторически са създадени;

6) установяват етапите за изграждане на населените места с оглед строителството да се съсредоточава и осъществява последователно в определени зони, райони и микрорайони.

(2) Подробните планове определят в окончателна форма предвижданията и установяват необходимите мероприятия за архитектурно-градоустройствено изграждане, преустройство и развитие на населеното място и свързаната с него зона на влияние.

(3) Когато за населеното място не е задължително да има общ градоустройствен план, се създават направо необходимите подробни планове.

Чл.21.13(1) Със застроителен и регулационен план се регулират улици, пътища и имоти за обекти - публична държавна и общинска собственост, урекулират се имоти - частна собственост, ако не са били урекулирани, и се определя конкретното предназначение на всеки имот, както и застрояването в имотите за застрояване.

(2) Подробните градоустройствени планове освен в пълната си форма по смисъла на *ал.1* могат да бъдат и:

- 1.** план за регулация и режим на застрояване;
- 2.** план за регулация без режим на застрояване;
- 3.** план за регулация само на улици и имоти за обекти - публична държавна и общинска собственост;
- 4.** кварталнозастроителен и силуетен план.

(3) Според устройствените цели и задачи и в съответствие с разпоредбите на правилника за прилагане на закона може да се изработва и прилага един от плановете по *ал.2*.

(4) За реструктуриране и обновяване на жилищни комплекси, на промишлени, курортни, туристически и други селищни образувания се изработва и прилага застроителен и регулационен план.

(5) Когато се регламентират допустими отклонения от правила и нормативи или при свързано застрояване, предвидено в повече от два парцела (урекулирани поземлени имоти), се изработват и одобряват кварталнозастроителни и силуетни планове.

Чл.21а.13(1) Със застроителен и регулационен план за неурекулирани територии, както и за територии с неприменена първа регулация се определят необходимите площи за изграждане на улиците, площадите, обектите и съоръженията (надземни и подземни) на техническата инфраструктура. За осъществяването на тези мероприятия с влизането в сила на плана собствениците на недвижими имоти отстъпват в полза на общината еднаква процентна част от имотите си, определена с плана, но не повече от 25 на сто.

(2) В случаите по *ал.1* на всеки собственик на недвижим имот общината определя равностоен парцел (парцели), като се съблюдава местоположението на имотите в местността, но не и точните им кадастрални граници. Парцелите са с пазарна стойност не по-малка от пазарната стойност на имотите преди урекулирането им. От датата на влизане на плана в сила собствениците на имоти придобиват собствеността върху новообразуваните в плана парцели, а общината придобива собствеността върху отстъпените ѝ части от имоти за изграждане на обектите и съоръженията по *ал.1*, което се отразява в кадастъра и в имотния регистър при условията и по реда на *Закона за кадастъра и имотния регистър*.

(3) Вещните тежести върху имотите преди урекулирането им преминават изцяло върху новосъздадените парцели, определени за съответните имоти. Общината придобива отстъпените ѝ части от недвижими имоти без всякакви тежести.

(4) Лицето и площта на новообразуваните парцели се определят с регулационния план съобразно характера и начина на застрояване, предвиден със застроителния план.

Чл.216. Плановете по *чл.21 и 21а* се изработват въз основа на данни от кадастъра.

Б) ЗАСТРОИТЕЛНИ И РЕГУЛАЦИОННИ ПЛАНОВЕ ЗА ОБЩЕСТВЕНИ МЕРОПРИЯТИЯ

Чл.22. Със застроителен и регулационен план се предвиждат:

1) мероприятия на общините и държавата по архитектурно-градоустройственото изграждане, преустройство и развитие на населеното място и свързаната с него зона на влияние - изграждане на комуникационно-транспортни и съобщителни системи, селищни центрове, сгради и комплекси на системите за обществено обслужване, системи и инженерно-технически мрежи за благоустрояването, системи за отдих и спорт, производствени и складови зони и др.;

2) мероприятия на юридическите лица, като строителство на сгради и съоръжения и създаване на терени за стопански и обществени нужди;

3) терени за обществено жилищно строителство.

Чл.23. Със застроителен и регулационен план могат да се групират за индивидуално комплексно жилищно строителство урегулирани и неурегулирани имоти.

Чл.24. Със застроителен и регулационен план могат да се създават квартали или самостоятелни части от квартали за строеж от общината на гаражи и паркинги за леки моторни коли за продажба или за отдаване под наем на граждани от съответните жилищни комплекси и квартали при спазване на установените санитарно-хигиенни изисквания.

Чл.25. Със застроителен и регулационен план съобразно теренните условия и други природни фактори могат да се групират предимно незастроени имоти във вилни зони за комплексно, обществено и индивидуално или смесено вилно строителство.

Чл.26. С общи и подробни градоустройствени планове се определя предназначението на земеделските земи, включени в строителните граници на населените места. Промяна на предназначението им по *Закона за опазване на земеделските земи* може да се извършва, само ако то съответства на предвиденията на общия и подробните градоустройствени планове.

(2) Общите и подробните градоустройствени планове, с които се предвижда промяна на предназначението на земеделски земи, включени в строителните граници на населените места, се съгласуват преди одобряването им с Комисията за земеделските земи и за тях не се провежда процедурата за определяне на площадка по *чл.20* от *Закона за опазване на земеделските земи*.

(3) Разрешение за строителство на обекти, предвидени с плановете по *ал.1 и 2*, се издава след заплащане на таксата по *чл.30* от *Закона за опазване на земеделските земи*.

В) ПОДРОБНИ ГРАДОУСТРОЙСТВЕНИ ПЛАНОВЕ **24**

Чл.27.23(1) С плановете по *чл.21, ал.2, т.1 и 2* се уреждат неурегулирани дотогава поземлени имоти на физически и юридически лица за жилищно и вилно строителство.

(2) Предвижданията на плана трябва да са икономично осъществими и да дават възможност за целесъобразно устройство и застрояване на урежулираните имоти и кварталите.

Чл.28.24(1) По реда на *чл.27* могат да се уреждат:

1. налични неурежулирани поземлени имоти - за образуване на повече на брой самостоятелни урежулирани поземлени имоти по искане на собствениците с нотариална заверка на подписите;

2. маломерни неурежулирани поземлени имоти - за упълномеряването им с част от съседни имоти;

3. съседни неурежулирани поземлени имоти - за създаване на съсобствени урежулирани поземлени имоти.

(2) В случаите по *ал.1, т.2 и 3* се сключват договори в нотариална форма, които се вписват.

Чл.29.724 Собствениците, поискащи урежулиране на неурежулирани поземлени имоти по реда на *чл.27*, представят в съответната служба по кадастъра скица - копие от одобрения и влязъл в сила подробен устройствен план за издаване на скица - копие по *чл.55, ал.3* от *Закона за кадастъра и имотния регистър*. Издадената от службата по кадастъра скица служи за издаване на нотариален акт.

Чл.30. (отм. **24**)

Чл.31. (**713**, отм. **24**)

Г) УСЛОВИЯ ЗА ИЗМЕНЕНИЕ НА ПОДРОБНИ ГРАДОУСТРОЙСТВЕНИ ПЛАНОВЕ

Чл.32.(1) Влезли в сила застроителни и регулационни плановете, плановете по вертикалното планиране, кварталнозастроителни и силуетни плановете могат да се изменят:

1) в обществен интерес във връзка с цели и нужди на градоустройството;

2) когато кадастралният план съдържа съществени непълноти или грешки, които имат значение за предвижданията по подробен план. Ако непълнотите или грешките нямат значение за съответните предвиждания, допълва се, съответно се поправя само кадастралният план. Когато непълнотите или грешките в кадастралния план са свързани със спор за имуществено право, спорът се решава предварително по съдебен ред;

3) когато планът не осигурява възможност за целесъобразно застрояване по действащите строителни и технически правила, норми и нормативи във връзка с архитектурно-градоустройствените изисквания;

4) когато планът съдържа явна фактическа грешка, която има значение за неговите предвиждания;

5) когато планът е одобрен при съществени закононарушения. По тази точка не могат да се изменят плановете, по които има влязло в сила решение на съд или на юрисдикция или когато планът е приложен;

6)7 по предложение на съда по дела за делба на парцели.

(2) Влезлите в сила дворищнорегулационни плановете могат да се изменят и със съгласие на всички пряко заинтересувани собственици.

(3) 17 Не се допуска застроителните и регулационните планове да се изменят на основанията, посочени в *ал. 1, т. 1 и 3*, с оглед създаване на законно разположение или допустим начин и характер на застрояване за незаконно направени строежи.

(4) 24 След изтичане на срока по *чл. 182а, ал. 1* непълноти и грешки в кадастралната карта и с кадастралните регистри се отстраняват по реда на *чл. 53* от *Закона за кадастъра и имотния регистър*.

Чл. 33. (1) При изменение на дворищнорегулационен план на основанията, посочени в *т. 2, 4* или *5* на предходния член, новият план се създава въз основа на първоначалното (преди регулацията) положение на недвижимите имоти. Ако от деня на заемане на придадените имоти по законния ред е изтекъл 10-годишен срок, парцелните граници се приемат за имотни граници.

(2) При изменение на дворищнорегулационен план на основанията, посочени в *т. 1* или *3* на предходния член, парцелните граници се приемат за имотни граници, ако до деня на откриване на производството за изменението придадените имоти са били заети по законния ред или дължимото за тях обезщетение е било изплатено при условията, посочени в правилника за приложение на този закон.

(3) Предходните правила се прилагат и при създаване на нови подробни планове за урегулиране на цели населени места или на части от тях.

Глава трета

УСТРОЙСТВО НА ОБЩИНИТЕ, НАСЕЛЕНИТЕ МЕСТА И ИЗВЪНСЕЛИЩНИТЕ ТЕРИТОРИИ

Раздел I

Общи положения

Чл. 34. 1 11 (1) Основа на териториалното и селищното устройство на страната са общините.

(2) (7 9 11, отм. 14)

Чл. 35. (1) 14 Върху основата на общия и подробните градоустройствени планове и в съответствие със строителните и техническите правила, норми и нормативи се оформя и развива индивидуален архитектурно-градоустройствен образ на населените места при използване на националното архитектурно наследство и природните елементи, като се осъществяват комплексни мероприятия за повишаване на санитарно-оздравителната ефективност на околната среда.

(2) Населените места се изграждат и преустройват предимно чрез комплексно застрояване.

(3) Жилищните структурни единици (райони, микрорайони, жилищни групи, комплекси) се изграждат и устройват с всички необходими обслужващи учреждения и заведения.

(4) Промислените и складовите зони се изграждат комплексно и взаимно свързано с другите части на населеното място при условия за широко коопериране на предприятията и при система от санитарнозащитни и охранителни мероприятия.

(5)4 В структурата на населените места и в извънселищните територии се дава предимство по обсег и обем на общественоорганизираните отдици.

(6)4 Вилните зони са за обществено и индивидуално (единично или комплексно) застрояване.

(7)4 В населените места и в извънселищните територии се осъществяват мероприятията за монументална и трайна художествена украса.

Чл.36. С нормативни актове по приложение на този закон се предвижда:

1)4 устройство на жилищните, промишлените и складовите зони, зоните за отдици, туризъм, спорт и санаторно-курортно лечение, както и разположение, изложение, техническо съоръжаване и обзавеждане на сградите и отделните жилища и помещения съобразно съвременните изисквания; ограничаване и премахване на вредния шум в населените места, в сградите, в отделните жилища и помещения и в местата за отдици;

2) възможност за широко приложение на индустриализирани строителни системи и методи с обогатена номенклатура на елементите, при високи технико-експлоатационни, функционални и архитектурно-художествени изисквания.

Чл.37.(1) Всички строителни работи в населените места и в извънселищните територии се извършват при спазване на този закон, разпоредбите по неговото приложение, съответните териториалноустройствени планове, правилата и нормативите за земята, необходима за строителните обекти, инженерно-техническите правила на гражданската отбрана и другите разпоредби по проектирането и строителството.

(2)4 7 9 11 14 17 Режимът за строжежи в населени места с историческо или архитектурно-музейно значение и за квартали, улици или имоти със същото значение в други населени места се установява със самите застроителни и регулационни, кварталнозастроителни и силуетни планове, както и със специфични разпоредби към цялостния застроителен и регулационен план, които се одобряват от министъра на регионалното развитие и благоустройството и министъра на културата.

Чл.38.(1)4 7 9 11 14 17 Във връзка със създаване на общи и подробни градоустройствени планове, проучвания за цялостно или частично преустройство на населени места, за изграждане на линии, тунели и съоръжения на подземни трамваи и железници и други подземни строежи, както и за съобразяване със санитарно-хигиенни изисквания може да се налага еднократно строителна забрана за определен срок, не по-дълъг от две години. Строителната забрана се налага със заповед на кмета на общината. Повторна строителна забрана може да се налага със заповед на министъра на регионалното развитие и благоустройството за определен срок.

(2)4 7 9 11 14 17 Министърът на регионалното развитие и благоустройството може да налага строителна забрана за изясняване на общата устойчивост на терена в свлачищни райони за срок до две години, а във връзка с извършване на противосвлачищни укрепителни и други мероприятия - до осъществяването им.

(3) Строителната забрана спира и действията по прилагане на одобрените общи и подробни градоустройствени планове.

Чл.39. (7, отм. 11)

Чл.45.(1) 13 Кметът на общината може да предписва в заварени сгради да се изградят необходими съоръжения и инсталации за общо ползуване (асансьори, сметопроводи, вътрешни мрежи и др.), както и да се извършва необходимо преустройство на общи помещения, ако за това са съгласни най-малко две трети от собствениците на жилища и други помещения в сградата. Съгласието на собствениците се изразява с нотариално заверено заявление до специализираните органи на общинската администрация.

(2) Новосъздадените общи части по предходната алинея са за сметка и принадлежат на собствениците на жилища и помещения, които ще се обслужват по предназначение от инсталациите и съоръженията.

(3) 11 13 По предписание на кмета на общината заварени сгради, жилищата и помещенията в тях се свързват задължително с централизирано топлоснабдяване при условията и по реда, посочени в правилника за приложение на този закон. При условията и реда на *ал.1* се прокарват и общи вътрешни отоплителни инсталации, които преминават през жилищата и другите имоти на членовете на етажната собственост. Собствениците, които не са дали съгласие и не са се включили в инсталацията, се обезщетяват от другите собственици по реда на *чл.115*.

Чл.46.(1) 23 Оградите на дворищно-регулационните парцели се разполагат по граничните регулационни линии с равни части в двата парцела. Поставянето и опазването на граничните знаци се извършва в съответствие със *Закона за кадастъра и имотния регистър*.

(2) Този, който е направил ограда, може да поиска от собствениците на съседните парцели да му заплатят принадлежащата се част от разходите за необходимата за случая ограда.

Чл.47.(1) 14 Собствениците, съответно юридическите лица, които стопанисват и управляват сградите и постройките, са длъжни да ги поддържат в добро състояние и в изисквания се вид.

(2) 14 Кметът на общината може да задължава собствениците, съответно юридическите лица да извършват в определен срок необходимите ремонти, свързани с изискванията по предходната алинея. Ако това задължение не бъде изпълнено, ремонтът се извършва за тяхна сметка от стопански предприятия на общината.

(3) 4 7 9 11 14 17 Министърът на регионалното развитие и благоустройството и министърът на финансите издават наредба за приложението на предходните алинеи.

Раздел III

Благоустройство

Чл.48.(1) 5 7 11 13 17 Работите по благоустройването на населените места (водоснабдяване, канализация, пречистване на питейни и отпадъчни води, електрификация, топлофикация, газофикация, създаване на зелени площи, създаване и коригиране на водни площи, течения и водни басейни, укрепване на свлачища, изграждане на комуникационно-транспортни и общителни мрежи и съоръжения, улично строителство и строителство на подземни и надземни улични проводни и съоръжения и др.) се осъществяват по правило от общините или от техни стопански предприятия. Обекти от национално значение, както и обекти на територията на две или повече области могат да се осъществяват и от Министерството на регионалното развитие и благоустройството.

(2) Общините или техни стопански предприятия експлоатират и поддържат изградените обекти, общи мрежи, проводни и съоръжения.

(3) Специализирани ведомства и юридическите лица в съответствие с действащите особени разпоредби осъществяват определени по вид и предназначение благоустройствени работи и експлоатират и поддържат изградените обекти, общи мрежи, проводни и съоръжения. Планове и проектите за тези благоустройствени работи се съгласуват предварително с органите на общините, съответно с Министерството на регионалното развитие и благоустройството, решенията на които са задължителни.

(4) Решенията и разпоредженията на Министерството на регионалното развитие и благоустройството във връзка с осъществяване на благоустройствени работи по предходната алинея са задължителни за специализираните ведомства и юридическите лица.

(5) Надзорът в здравно-санитарно отношение във връзка с проучванията на водоизточниците и водите, както и във връзка с използването на водопроводите и канализацията и съоръженията към тях се упражнява от органите на Министерството на здравеопазването.

Чл.49.(1) Министерството на регионалното развитие и благоустройството, областните управители (Столична община) и изпълнителните комитети на общините, могат да задължават юридическите лица да изграждат общо за съвместно ползуване пътища, инженерни мрежи и съоръжения, транспортни и помощни стопанства, обслужващи учреждения, заведения и др., когато това се налага за по-голяма ефективност на капиталните вложения и за намаляване на експлоатационните разходи. По тези въпроси се взема предварително мнението на заинтересуваните юридически лица.

(2) Ако между заинтересуваните юридически лица не се постигне съгласие, участието им в разходите за осъществяване на предвидените работи се определя от изпълнителния комитет на общината.

Чл.50.(1) Водоснабдяване, канализация, електрификация, телефонизация, подземни и надземни улични съоръжения и вертикално планиране във вилни зони се осъществяват за сметка на собствениците и юридическите лица, които управляват и стопанисват имотите. Това не се отнася за външните мрежи.

(2) Участието в разходите за работите по предходната алинея се определя съобразно данъчната оценка на местата (без сградите и другите подобрения в тях), а при вилни комплекси върху държавна земя - пропорционално на данъчната оценка на отстъпеното право на строеж.

(3) (10, отм. 11)

Чл.51.(1) В населените места и в свързаните с тях зони на влияние се изграждат зелени площи, обединени в единна система като елементи на общата архитектурно-градоустройствена композиция и като средство за подобряване на микроклимата и хигиенните условия.

(2) Основа на тази система са зелени площи за широко обществено ползуване.

(3) При изграждането и преустройството на населените места трябва да се запазват в най-голяма степен наличните зелени площи.

(4) В населените места се забранява да се отсичат или изкореняват дълготрайни декоративни дървета, както и дървета с историческо значение независимо от собствеността им. Такива дървета могат да се отсичат или изкореняват само по изключение - когато това безусловно се налага - при условията и реда, посочени в правилника за приложение на този закон.

Чл.52.(1) ▣ ▣ Незастроени вътрешни части на парцелите в квартали за предимно многоетажно застрояване в градовете могат със заповед на кмета на общината да бъдат обединявани, за да се създават вътрешноквартални градини. В този случай застрояването с второстепенни, стопански и временни постройки не се взема предвид.

(2) ▣ В случаите по *ал.1* собствеността и границите на поземлените имоти се запазват в съответствие с данните в кадастъра и имотния регистър. За тези места не се плащат данъци и такси.

Чл.52а. ▣ (1) Отчужденията на места за улици, булеварди и площи по първоначален застроителен и регулационен план, както и по последващи планове, когато предходните планове не са приложени, са за сметка на собствениците на местата или на собствениците на прилежащите парцели, а в определени случаи за сметка и на общината съгласно правилника за прилагане на закона. Оценка се по пазарни цени.

(2) Отчужденията на урегулирани имоти за нови или преустройство и разширение на улици, булеварди и площи, когато предходният план е бил приложен, са изцяло за сметка на общината.

(3) В случаите, предвидени изрично в закона, обезщетенията, дължими във връзка с други мероприятия (във от обезщетенията за отчуждаване на недвижими имоти за мероприятия на държавата и общините), се определят по пазарни цени.

(4) Правоимащият се снабдява с изпълнителен лист за изискуемото си вземане срещу длъжника въз основа на влязлата в сила оценка. Върху сумата на неизплатеното обезщетение се дължат законните лихви от деня на изтичане срока за плащане.

(5) По *ал.1 - 3* кметът на общината издава заповед.

Раздел IV

**Технически надзор
по изграждане
и функциониране
на промишлени
и други производствени
предприятия, машинни
и електрически инсталации
и уредби**

Чл.53.(1) 4 14 Производствени сгради на юридически лица, както и машинни и електрически инсталации и уредби се изграждат и инсталират в зони и части на населените места и в други извънселищни територии съгласно предвижданията на съответните териториалноустройствени планове при спазване на условията и изискванията по този закон, разпоредбите по неговото приложение и другите действащи разпоредби.

(2) 3 4 5 7 9 11 14 17 При липса на съответни планове площадки за промишлени и други производствени предприятия се определят по установения ред със съгласието на министъра на регионалното развитие и благоустройството, съответно на областния управител или кмета на общината, при който е създаден Съвет за териториално и селищно устройство, след като се вземе мнението на органите на Министерството на околната среда и водите, органите на Министерството на здравеопазването и органите на противопожарната охрана.

(3) 4 5 7 9 11 14 17 Проектите за изграждане и инсталиране на обекти по *ал.1* се съгласуват с органите на Министерството на регионалното развитие и благоустройството, съответно с органите на областните народни съвети или общините, решенията на които са задължителни.

Чл.54. (4 7 9 11 14, отм. 22)

Раздел V

Разрешения за строеж

Чл.55. Строежи могат да се извършват само ако са разрешени съгласно с този закон и разпоредбите по неговото приложение.

Чл.56.(1) 14 Разрешение за строеж се издава на инвеститора (юридическо лице; собственика на имота; лице, което има право да строи в чужд имот).

(2) Имат право да строят в чужд имот:

1) лицата, в полза на които е учредено право на строеж, на надстрояване или пристрояване на заварена сграда;

2) 3 11 14 съпругът (съпругата), роднините на собственика по права линия неограничено, а по съребрена линия - до втора степен включително, ако извършват строежа с негово съгласие, изразено в нотариално заверено заявление до съответните специализирани органи на общинската администрация, вписано и в нотариалните книги; по силата на така даденото съгласие върху мястото се учредява право на строеж в полза на строителя;

3) 11 лицата, за които това е предвидено със закон или указ;

4) 11 лицата, на които въз основа на акт на Министерския съвет са предоставени земи за земеделско ползуване.

(3)4714 В съсобствен имот или в етажна собственост може да се извърши нов строеж, надстрояване или пристрояване от един или повече съсобственици или етажни собственици със съгласието на останалите, изразено в заявление до общината с нотариална заверка на подписите на съсобствениците или етажните собственици и на лицата, на които се разрешава извършването на строежа, надстрояването или пристрояването. Това заявление учредява право на надстрояване и пристрояване в полза на строителя, като прехвърля правото на собственост или правото на строеж върху идеална част от терена и правото на собственост върху съответните общи части от надстроена или пристроена сграда, както и върху посочените в него тавански, избени и други складови помещения в полза на строителя и подлежи на вписване в нотариалните книги. За частта, която общините и държавата притежават, правото на строеж се учредява по установения ред.

(4)47 В случаите по *aa.2* и *3* се заплащат дължимите държавни и местни такси върху стойността на учредените или прехвърлените вещни права при вписване на заявлението в нотариалните книги.

(5)7 Не се иска съгласие на останалите собственици от етажна собственост при преустройство на собствени помещения или промяна на предназначението им, когато това става за задоволяване личните нужди на собственика или на членовете на неговото домакинство и не се изменя значително видът на общите части на сградата и не се вземат части от помещения, предназначени за общо ползване.

(6)7 Не се изисква съгласие на останалите собственици при разделяне и преустройство на жилища и други обекти в сгради - етажна собственост:

1. когато не се отнемат части от общо помещение и не се променя неговото предназначение;

2. когато се свързват вътрешни инсталации с общи мрежи, преминаващи през или до делителната стена или през обслужващи помещения по една вертикална ос.

(7)7 За изменение на съществуващите общи инсталации и за прокарване на нови инсталации, които засягат имотите на собственици, е необходимо тяхното писмено съгласие.

(8)7 В случаите по *aa.5* и *6* собственикът е длъжен да отстрани всички повреди, причинени във връзка със строителните работи. В случая се прилага *чл.115*.

(9)7 Преустройството по *aa.5* и *6* може да се извърши само ако е допустимо в архитектурно-художествено, строително-техническо, санитарно-хигиенно и противопожарно отношение и по начин, най-благоприятен за търпящия имот, и само ако не може да се намери друго техническо решение.

(10)4571114 Разрешение за строеж в имоти в селата може да се издава и въз основа на удостоверение на кмета на общината или кмета, че имотът е записан по регистрите на съвета на името на молителя в продължение на повече от десет години.

(11)47 Строеж в парцел, към който са придадени имоти на други лица, се разрешава, ако условията за заемане на приданените имоти по този закон са изпълнени.

Чл.57.2117(1) Разрешение за строеж се издава от главния архитект на общината по местонахождението на имота (парцела).

(2) Разрешение за строеж или мотивиран отказ се издава от органа по *ал. 1* в едномесечен срок от постъпилото писмено заявление на собственика или на упълномощено от него лице.

Чл.58.(1) [7] Строежи в съсобствения парцел, който е предназначен за малкоетажно или средноетажно жилищно или за вилно застрояване, могат да се разрешават по искане на един или повече от съсобствениците, без съгласието на останалите въз основа на архитектурен проект за цялостно застрояване на парцела, по който всеки от съсобствениците да може да получи отделна жилищна сграда, отделно жилище в една сграда, съответно отделна вилна сграда или отделно вилно жилище. След извършване на строежа частите на съсобствениците върху парцела се определят съобразно стойността на получения имот.

(2) Ако в парцел по предходната алинея, който не е застроен, не могат да се построят жилища за всички съсобственици, съсобствеността може да бъде прекратена чрез делба. В този случай по реда на *чл.288, ал.2* от *Гражданския процесуален кодекс* парцелът се поставя в дял или се възлага на съделителя, който има право да го застроява и чиято нужда е най-голяма.

(3) ([7], отм. [14])

Глава четвърта

РЕЖИМ ЗА СОБСТВЕНОСТТА НА НЕДВИЖИМИ ИМОТИ ВЪВ ВРЪЗКА С ГРАДОУСТРОЙСТВЕНИ И ТЕХНИЧЕСКИ ИЗИСКВАНИЯ

Чл.59. [2] (1) Реално определени части от поземлени имоти в границите на населените места могат да се придобиват чрез правни сделки или по давност само ако отговарят на изискванията за минимални размери за площ и лице, определени с правилника за прилагане на закона.

(2) Правилото на *ал. 1* не се прилага в случаите, когато частта от поземления имот се присъединява към съседен имот при условията на *чл.28*, а оставащата част отговаря на изискванията за минимални размери за площ и лице или също се присъединява към съседен имот.

Чл.60. (отм. [24])

Чл.61. [4] [7] [14] [24] Делба на поземлен имот, намиращ се в строителните граници на населено място, може да се извършва само ако реално обособените части отговарят на изискванията за минимални размери за площ и лице, определени с правилника за прилагане на закона. Проектът за разделяне на имота се изработва въз основа на скица - копие от кадастъра, издадена от съответната служба по кадастъра.

Чл.62.(1) 13 Доброволна делба на съсобствена сграда или жилище може да се извършва и правни сделки за прехвърляне на реално определени части от сгради или жилища могат да се сключват само ако обособените дялове или части отговарят на одобрен за това архитектурен проект. Това се удостоверява от специализираните органи на общинската администрация.

(2) 7 11 Съдебна делба на съсобствена сграда или жилище се извършва само ако съответните дялове могат да бъдат обособени в самостоятелни обекти, без значителни преустройства и без неудобства, по-големи от обикновените, при спазване на строителните правила и норми.

(3) 7 11 В случаите на предходната алинея контролът върху законосъобразността на одобрените проекти се упражнява от съда, извършващ делбата.

(4) 13 Нотариални актове за жилища и други обекти в жилищностроителна кооперация се издават само ако разпределението на обектите отговаря на одобрения архитектурен проект. Това се удостоверява от специализираните органи на общинската администрация.

Чл.62а. 23 При разделяне или съединяване на поземлени имоти, сгради и самостоятелни обекти в сграда се изисква новообразуваните недвижими имоти да получат идентификатор от кадастъра.

Глава пета

ОТЧУЖДЕНИЯ И ОБЕЗЩЕТЕНИЯ

Раздел I

Отчуждения и обезщетения за мероприятия на общините и държавата (11 14, ОТМ. 19)

1. ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Чл.63. (11 13 ОТМ. 19)

Чл.64. (11 14, ОТМ. 19)

Чл.65. (4 6 11 14, ОТМ. 19)

2. УСЛОВИЯ ЗА ОТЧУЖДАВАНЕ

Чл.66. (7 14, ОТМ. 19)

Чл.67. (5 7 14, ОТМ. 19)

Чл.68. (ОТМ. 11)

Чл.69. (ОТМ. 11)

Чл.70. (7, ОТМ. 11)

Чл.71. (2 4 5 7, ОТМ. 11)

Чл.72. (ОТМ. 11)

Чл.73. (ОТМ. 19)

Чл.74. (ОТМ. 11)

3. ПРАВИЛА ЗА ОБЕЗЩЕТЯВАНЕ

А) ОБЩИ ПРАВИЛА

Чл.75. (7 11, ОТМ. 19)

Чл.76. (7 11, ОТМ. 19)

Чл.77. (7, ОТМ. 11)

Чл.78. (6, ОТМ. 11)

Чл.79. (ОТМ. 11)

Чл.80. (1, ОТМ. 11)

Б) НАЧИНИ НА ОБЕЗЩЕТЯВАНЕ

Чл.81.(1) (2 4 7, ОТМ. 11)

Чл.82. (4 7, ОТМ. 11)

Чл.83. (4 7 11 14, ОТМ. 19)

Чл.84. (ОТМ. 19)

Чл.85. (ОТМ. 11)

Чл.86. (4, ОТМ. 11)

Чл.87. (ОТМ. 11)

Чл.88. (11, ОТМ. 19)

Чл.89. (2 4 6, ОТМ. 11)

Чл.90. (11 14, ОТМ. 19)

Чл.91. (6, ОТМ. 19)

Чл.92. (ОТМ. 19)

В) ОСОБЕНИ ПРАВИЛА ЗА ОБЕЗЩЕТЯВАНЕ ПРИ ОТЧУЖДЕНИЯ ЗА УЛИЦИ, БУЛЕВАРДИ И ПЛОЩАДИ

Чл.93. (11 14, ОТМ. 19)

4. РЕД ЗА ОТЧУЖДАВАНЕ НА НЕДВИЖИМИ ИМОТИ

Чл.94. (7 11, ОТМ. 19)

Чл.95. (5 7 9 11 14, ОТМ. 19)

Чл.96. (ОТМ. 11)

Чл.97. (ОТМ. 19)

Чл.98. (2 11, ОТМ. 19)

Чл.99. (ОТМ. 19)

Чл.100. (2 7 11, ОТМ. 19)

Чл.101. (ОТМ. 19)

Чл.102. (7, ОТМ. 19)

Чл.103. (4 7, ОТМ. 19)

Чл.104. (7 15, ОТМ. 19)

Чл.105. (7 11, ОТМ. 19)

Чл.106. (1 4 7 9, ОТМ. 11)

Чл.107. (ОТМ. 11)

Чл.108. (11, ОТМ. 19)

Чл.109. (4 7, ОТМ. 11)

БСА

БСА

БСА

БСА

БСА

БСА

БСА

БСА

БСА

БСА

БСА

БСА

Раздел II

Отчуждения и обезщетения по дворищнорегулационния план

Чл.110.(1) Недвижимите имоти (местата със сградите, постройките, съоръженията, трайните насаждения и другите подобрения в тях), придадени към парцели на други физически или юридически лица, се смятат за отчуждени от деня на влизане в сила на дворищнорегулационния план.

(2) Длъжник по дворищнорегулационния план е собственикът на парцела, към който се придават местата и подобренията в тях, както и всеки последващ приобретател на парцела.

Чл.111.(1) ~~1~~ ~~2~~ ~~3~~ Правоимащите могат да заявят с нотариално заверено заявление до кмета на общината, че са надлежно обезщетени за отчуждените имоти. По същия ред съсобствениците на образуван по регулация общ парцел за малкоетажно и средноетажно застрояване могат да заявят, че са взаимно обезщетени за изравняването на частите им в парцела.

(2) Заявлението по предходната алинея е основание за издаване на нотариален акт по *чл.134, ал.2*.

Чл.112.(1) Вън от случая по предходния член всяка от заинтересуваните страни може да поиска да се определи обезщетение за недвижимите имоти, придадени по дворищнорегулационния план, при условията и по реда, посочени в правилника за приложение на този закон.

(2) ~~1~~, ~~2~~, ~~3~~, ~~4~~, ~~5~~, ~~6~~, ~~7~~, ~~8~~, ~~9~~, ~~10~~, ~~11~~, ~~12~~, ~~13~~, ~~14~~, ~~15~~, ~~16~~, ~~17~~, ~~18~~, ~~19~~, ~~20~~, ~~21~~, ~~22~~, ~~23~~, ~~24~~, ~~25~~, ~~26~~, ~~27~~, ~~28~~, ~~29~~, ~~30~~, ~~31~~, ~~32~~, ~~33~~, ~~34~~, ~~35~~, ~~36~~, ~~37~~, ~~38~~, ~~39~~, ~~40~~, ~~41~~, ~~42~~, ~~43~~, ~~44~~, ~~45~~, ~~46~~, ~~47~~, ~~48~~, ~~49~~, ~~50~~, ~~51~~, ~~52~~, ~~53~~, ~~54~~, ~~55~~, ~~56~~, ~~57~~, ~~58~~, ~~59~~, ~~60~~, ~~61~~, ~~62~~, ~~63~~, ~~64~~, ~~65~~, ~~66~~, ~~67~~, ~~68~~, ~~69~~, ~~70~~, ~~71~~, ~~72~~, ~~73~~, ~~74~~, ~~75~~, ~~76~~, ~~77~~, ~~78~~, ~~79~~, ~~80~~, ~~81~~, ~~82~~, ~~83~~, ~~84~~, ~~85~~, ~~86~~, ~~87~~, ~~88~~, ~~89~~, ~~90~~, ~~91~~, ~~92~~, ~~93~~, ~~94~~, ~~95~~, ~~96~~, ~~97~~, ~~98~~, ~~99~~, ~~100~~, ~~101~~, ~~102~~, ~~103~~, ~~104~~, ~~105~~, ~~106~~, ~~107~~, ~~108~~, ~~109~~, ~~110~~, ~~111~~, ~~112~~, ~~113~~, ~~114~~, ~~115~~, ~~116~~, ~~117~~, ~~118~~, ~~119~~, ~~120~~, ~~121~~, ~~122~~, ~~123~~, ~~124~~, ~~125~~, ~~126~~, ~~127~~, ~~128~~, ~~129~~, ~~130~~, ~~131~~, ~~132~~, ~~133~~, ~~134~~, ~~135~~, ~~136~~, ~~137~~, ~~138~~, ~~139~~, ~~140~~, ~~141~~, ~~142~~, ~~143~~, ~~144~~, ~~145~~, ~~146~~, ~~147~~, ~~148~~, ~~149~~, ~~150~~, ~~151~~, ~~152~~, ~~153~~, ~~154~~, ~~155~~, ~~156~~, ~~157~~, ~~158~~, ~~159~~, ~~160~~, ~~161~~, ~~162~~, ~~163~~, ~~164~~, ~~165~~, ~~166~~, ~~167~~, ~~168~~, ~~169~~, ~~170~~, ~~171~~, ~~172~~, ~~173~~, ~~174~~, ~~175~~, ~~176~~, ~~177~~, ~~178~~, ~~179~~, ~~180~~, ~~181~~, ~~182~~, ~~183~~, ~~184~~, ~~185~~, ~~186~~, ~~187~~, ~~188~~, ~~189~~, ~~190~~, ~~191~~, ~~192~~, ~~193~~, ~~194~~, ~~195~~, ~~196~~, ~~197~~, ~~198~~, ~~199~~, ~~200~~, ~~201~~, ~~202~~, ~~203~~, ~~204~~, ~~205~~, ~~206~~, ~~207~~, ~~208~~, ~~209~~, ~~210~~, ~~211~~, ~~212~~, ~~213~~, ~~214~~, ~~215~~, ~~216~~, ~~217~~, ~~218~~, ~~219~~, ~~220~~, ~~221~~, ~~222~~, ~~223~~, ~~224~~, ~~225~~, ~~226~~, ~~227~~, ~~228~~, ~~229~~, ~~230~~, ~~231~~, ~~232~~, ~~233~~, ~~234~~, ~~235~~, ~~236~~, ~~237~~, ~~238~~, ~~239~~, ~~240~~, ~~241~~, ~~242~~, ~~243~~, ~~244~~, ~~245~~, ~~246~~, ~~247~~, ~~248~~, ~~249~~, ~~250~~, ~~251~~, ~~252~~, ~~253~~, ~~254~~, ~~255~~, ~~256~~, ~~257~~, ~~258~~, ~~259~~, ~~260~~, ~~261~~, ~~262~~, ~~263~~, ~~264~~, ~~265~~, ~~266~~, ~~267~~, ~~268~~, ~~269~~, ~~270~~, ~~271~~, ~~272~~, ~~273~~, ~~274~~, ~~275~~, ~~276~~, ~~277~~, ~~278~~, ~~279~~, ~~280~~, ~~281~~, ~~282~~, ~~283~~, ~~284~~, ~~285~~, ~~286~~, ~~287~~, ~~288~~, ~~289~~, ~~290~~, ~~291~~, ~~292~~, ~~293~~, ~~294~~, ~~295~~, ~~296~~, ~~297~~, ~~298~~, ~~299~~, ~~300~~, ~~301~~, ~~302~~, ~~303~~, ~~304~~, ~~305~~, ~~306~~, ~~307~~, ~~308~~, ~~309~~, ~~310~~, ~~311~~, ~~312~~, ~~313~~, ~~314~~, ~~315~~, ~~316~~, ~~317~~, ~~318~~, ~~319~~, ~~320~~, ~~321~~, ~~322~~, ~~323~~, ~~324~~, ~~325~~, ~~326~~, ~~327~~, ~~328~~, ~~329~~, ~~330~~, ~~331~~, ~~332~~, ~~333~~, ~~334~~, ~~335~~, ~~336~~, ~~337~~, ~~338~~, ~~339~~, ~~340~~, ~~341~~, ~~342~~, ~~343~~, ~~344~~, ~~345~~, ~~346~~, ~~347~~, ~~348~~, ~~349~~, ~~350~~, ~~351~~, ~~352~~, ~~353~~, ~~354~~, ~~355~~, ~~356~~, ~~357~~, ~~358~~, ~~359~~, ~~360~~, ~~361~~, ~~362~~, ~~363~~, ~~364~~, ~~365~~, ~~366~~, ~~367~~, ~~368~~, ~~369~~, ~~370~~, ~~371~~, ~~372~~, ~~373~~, ~~374~~, ~~375~~, ~~376~~, ~~377~~, ~~378~~, ~~379~~, ~~380~~, ~~381~~, ~~382~~, ~~383~~, ~~384~~, ~~385~~, ~~386~~, ~~387~~, ~~388~~, ~~389~~, ~~390~~, ~~391~~, ~~392~~, ~~393~~, ~~394~~, ~~395~~, ~~396~~, ~~397~~, ~~398~~, ~~399~~, ~~400~~, ~~401~~, ~~402~~, ~~403~~, ~~404~~, ~~405~~, ~~406~~, ~~407~~, ~~408~~, ~~409~~, ~~410~~, ~~411~~, ~~412~~, ~~413~~, ~~414~~, ~~415~~, ~~416~~, ~~417~~, ~~418~~, ~~419~~, ~~420~~, ~~421~~, ~~422~~, ~~423~~, ~~424~~, ~~425~~, ~~426~~, ~~427~~, ~~428~~, ~~429~~, ~~430~~, ~~431~~, ~~432~~, ~~433~~, ~~434~~, ~~435~~, ~~436~~, ~~437~~, ~~438~~, ~~439~~, ~~440~~, ~~441~~, ~~442~~, ~~443~~, ~~444~~, ~~445~~, ~~446~~, ~~447~~, ~~448~~, ~~449~~, ~~450~~, ~~451~~, ~~452~~, ~~453~~, ~~454~~, ~~455~~, ~~456~~, ~~457~~, ~~458~~, ~~459~~, ~~460~~, ~~461~~, ~~462~~, ~~463~~, ~~464~~, ~~465~~, ~~466~~, ~~467~~, ~~468~~, ~~469~~, ~~470~~, ~~471~~, ~~472~~, ~~473~~, ~~474~~, ~~475~~, ~~476~~, ~~477~~, ~~478~~, ~~479~~, ~~480~~, ~~481~~, ~~482~~, ~~483~~, ~~484~~, ~~485~~, ~~486~~, ~~487~~, ~~488~~, ~~489~~, ~~490~~, ~~491~~, ~~492~~, ~~493~~, ~~494~~, ~~495~~, ~~496~~, ~~497~~, ~~498~~, ~~499~~, ~~500~~, ~~501~~, ~~502~~, ~~503~~, ~~504~~, ~~505~~, ~~506~~, ~~507~~, ~~508~~, ~~509~~, ~~510~~, ~~511~~, ~~512~~, ~~513~~, ~~514~~, ~~515~~, ~~516~~, ~~517~~, ~~518~~, ~~519~~, ~~520~~, ~~521~~, ~~522~~, ~~523~~, ~~524~~, ~~525~~, ~~526~~, ~~527~~, ~~528~~, ~~529~~, ~~530~~, ~~531~~, ~~532~~, ~~533~~, ~~534~~, ~~535~~, ~~536~~, ~~537~~, ~~538~~, ~~539~~, ~~540~~, ~~541~~, ~~542~~, ~~543~~, ~~544~~, ~~545~~, ~~546~~, ~~547~~, ~~548~~, ~~549~~, ~~550~~, ~~551~~, ~~552~~, ~~553~~, ~~554~~, ~~555~~, ~~556~~, ~~557~~, ~~558~~, ~~559~~, ~~560~~, ~~561~~, ~~562~~, ~~563~~, ~~564~~, ~~565~~, ~~566~~, ~~567~~, ~~568~~, ~~569~~, ~~570~~, ~~571~~, ~~572~~, ~~573~~, ~~574~~, ~~575~~, ~~576~~, ~~577~~, ~~578~~, ~~579~~, ~~580~~, ~~581~~, ~~582~~, ~~583~~, ~~584~~, ~~585~~, ~~586~~, ~~587~~, ~~588~~, ~~589~~, ~~590~~, ~~591~~, ~~592~~, ~~593~~, ~~594~~, ~~595~~, ~~596~~, ~~597~~, ~~598~~, ~~599~~, ~~600~~, ~~601~~, ~~602~~, ~~603~~, ~~604~~, ~~605~~, ~~606~~, ~~607~~, ~~608~~, ~~609~~, ~~610~~, ~~611~~, ~~612~~, ~~613~~, ~~614~~, ~~615~~, ~~616~~, ~~617~~, ~~618~~, ~~619~~, ~~620~~, ~~621~~, ~~622~~, ~~623~~, ~~624~~, ~~625~~, ~~626~~, ~~627~~, ~~628~~, ~~629~~, ~~630~~, ~~631~~, ~~632~~, ~~633~~, ~~634~~, ~~635~~, ~~636~~, ~~637~~, ~~638~~, ~~639~~, ~~640~~, ~~641~~, ~~642~~, ~~643~~, ~~644~~, ~~645~~, ~~646~~, ~~647~~, ~~648~~, ~~649~~, ~~650~~, ~~651~~, ~~652~~, ~~653~~, ~~654~~, ~~655~~, ~~656~~, ~~657~~, ~~658~~, ~~659~~, ~~660~~, ~~661~~, ~~662~~, ~~663~~, ~~664~~, ~~665~~, ~~666~~, ~~667~~, ~~668~~, ~~669~~, ~~670~~, ~~671~~, ~~672~~, ~~673~~, ~~674~~, ~~675~~, ~~676~~, ~~677~~, ~~678~~, ~~679~~, ~~680~~, ~~681~~, ~~682~~, ~~683~~, ~~684~~, ~~685~~, ~~686~~, ~~687~~, ~~688~~, ~~689~~, ~~690~~, ~~691~~, ~~692~~, ~~693~~, ~~694~~, ~~695~~, ~~696~~, ~~697~~, ~~698~~, ~~699~~, ~~700~~, ~~701~~, ~~702~~, ~~703~~, ~~704~~, ~~705~~, ~~706~~, ~~707~~, ~~708~~, ~~709~~, ~~710~~, ~~711~~, ~~712~~, ~~713~~, ~~714~~, ~~715~~, ~~716~~, ~~717~~, ~~718~~, ~~719~~, ~~720~~, ~~721~~, ~~722~~, ~~723~~, ~~724~~, ~~725~~, ~~726~~, ~~727~~, ~~728~~, ~~729~~, ~~730~~, ~~731~~, ~~732~~, ~~733~~, ~~734~~, ~~735~~, ~~736~~, ~~737~~, ~~738~~, ~~739~~, ~~740~~, ~~741~~, ~~742~~, ~~743~~, ~~744~~, ~~745~~, ~~746~~, ~~747~~, ~~748~~, ~~749~~, ~~750~~, ~~751~~, ~~752~~, ~~753~~, ~~754~~, ~~755~~, ~~756~~, ~~757~~, ~~758~~, ~~759~~, ~~760~~, ~~761~~, ~~762~~, ~~763~~, ~~764~~, ~~765~~, ~~766~~, ~~767~~, ~~768~~, ~~769~~, ~~770~~, ~~771~~, ~~772~~, ~~773~~, ~~774~~, ~~775~~, ~~776~~, ~~777~~, ~~778~~, ~~779~~, ~~780~~, ~~781~~, ~~782~~, ~~783~~, ~~784~~, ~~785~~, ~~786~~, ~~787~~, ~~788~~, ~~789~~, ~~790~~, ~~791~~, ~~792~~, ~~793~~, ~~794~~, ~~795~~, ~~796~~, ~~797~~, ~~798~~, ~~799~~, ~~800~~, ~~801~~, ~~802~~, ~~803~~, ~~804~~, ~~805~~, ~~806~~, ~~807~~, ~~808~~, ~~809~~, ~~810~~, ~~811~~, ~~812~~, ~~813~~, ~~814~~, ~~815~~, ~~816~~, ~~817~~, ~~818~~, ~~819~~, ~~820~~, ~~821~~, ~~822~~, ~~823~~, ~~824~~, ~~825~~, ~~826~~, ~~827~~, ~~828~~, ~~829~~, ~~830~~, ~~831~~, ~~832~~, ~~833~~, ~~834~~, ~~835~~, ~~836~~, ~~837~~, ~~838~~, ~~839~~, ~~840~~, ~~841~~, ~~842~~, ~~843~~, ~~844~~, ~~845~~, ~~846~~, ~~847~~, ~~848~~, ~~849~~, ~~850~~, ~~851~~, ~~852~~, ~~853~~, ~~854~~, ~~855~~, ~~856~~, ~~857~~, ~~858~~, ~~859~~, ~~860~~, ~~861~~, ~~862~~, ~~863~~, ~~864~~, ~~865~~, ~~866~~, ~~867~~, ~~868~~, ~~869~~, ~~870~~, ~~871~~, ~~872~~, ~~873~~, ~~874~~, ~~875~~, ~~876~~, ~~877~~, ~~878~~, ~~879~~, ~~880~~, ~~881~~, ~~882~~, ~~883~~, ~~884~~, ~~885~~, ~~886~~, ~~887~~, ~~888~~, ~~889~~, ~~890~~, ~~891~~, ~~892~~, ~~893~~, ~~894~~, ~~895~~, ~~896~~, ~~897~~, ~~898~~, ~~899~~, ~~900~~, ~~901~~, ~~902~~, ~~903~~, ~~904~~, ~~905~~, ~~906~~, ~~907~~, ~~908~~, ~~909~~, ~~910~~, ~~911~~, ~~912~~, ~~913~~, ~~914~~, ~~915~~, ~~916~~, ~~917~~, ~~918~~, ~~919~~, ~~920~~, ~~921~~, ~~922~~, ~~923~~, ~~924~~, ~~925~~, ~~926~~, ~~927~~, ~~928~~, ~~929~~, ~~930~~, ~~931~~, ~~932~~, ~~933~~, ~~934~~, ~~935~~, ~~936~~, ~~937~~, ~~938~~, ~~939~~, ~~940~~, ~~941~~, ~~942~~, ~~943~~, ~~944~~, ~~945~~, ~~946~~, ~~947~~, ~~948~~, ~~949~~, ~~950~~, ~~951~~, ~~952~~, ~~953~~, ~~954~~, ~~955~~, ~~956~~, ~~957~~, ~~958~~, ~~959~~, ~~960~~, ~~961~~, ~~962~~, ~~963~~, ~~964~~, ~~965~~, ~~966~~, ~~967~~, ~~968~~, ~~969~~, ~~970~~, ~~971~~, ~~972~~, ~~973~~, ~~974~~, ~~975~~, ~~976~~, ~~977~~, ~~978~~, ~~979~~, ~~980~~, ~~981~~, ~~982~~, ~~983~~, ~~984~~, ~~985~~, ~~986~~, ~~987~~, ~~988~~, ~~989~~, ~~990~~, ~~991~~, ~~992~~, ~~993~~, ~~994~~, ~~995~~, ~~996~~, ~~997~~, ~~998~~, ~~999~~, ~~1000~~, ~~1001~~, ~~1002~~, ~~1003~~, ~~1004~~, ~~1005~~, ~~1006~~, ~~1007~~, ~~1008~~, ~~1009~~, ~~1010~~, ~~1011~~, ~~1012~~, ~~1013~~, ~~1014~~, ~~1015~~, ~~1016~~, ~~1017~~, ~~1018~~, ~~1019~~, ~~1020~~, ~~1021~~, ~~1022~~, ~~1023~~, ~~1024~~, ~~1025~~, ~~1026~~, ~~1027~~, ~~1028~~, ~~1029~~, ~~1030~~, ~~1031~~, ~~1032~~, ~~1033~~, ~~1034~~, ~~1035~~, ~~1036~~, ~~1037~~, ~~1038~~, ~~1039~~, ~~1040~~, ~~1041~~, ~~1042~~, ~~1043~~, ~~1044~~, ~~1045~~, ~~1046~~, ~~1047~~, ~~1048~~, ~~1049~~, ~~1050~~, ~~1051~~, ~~1052~~, ~~1053~~, ~~1054~~, ~~1055~~, ~~1056~~, ~~1057~~, ~~1058~~, ~~1059~~, ~~1060~~, ~~1061~~, ~~1062~~, ~~1063~~, ~~1064~~, ~~1065~~, ~~1066~~, ~~1067~~, ~~1068~~, ~~1069~~, ~~1070~~, ~~1071~~, ~~1072~~, ~~1073~~, ~~1074~~, ~~1075~~, ~~1076~~, ~~1077~~, ~~1078~~, ~~1079~~, ~~1080~~, ~~1081~~, ~~1082~~, ~~1083~~, ~~1084~~, ~~1085~~, ~~1086~~, ~~1087~~, ~~1088~~, ~~1089~~, ~~1090~~, ~~1091~~, ~~1092~~, ~~1093~~, ~~1094~~, ~~1095~~, ~~1096~~, ~~1097~~, ~~1098~~, ~~1099~~, ~~1100~~, ~~1101~~, ~~1102~~, ~~1103~~, ~~1104~~, ~~1105~~, ~~1106~~, ~~1107~~, ~~1108~~, ~~1109~~, ~~1110~~, ~~1111~~, ~~1112~~, ~~1113~~, ~~1114~~, ~~1115~~, ~~1116~~, ~~1117~~, ~~1118~~, ~~1119~~, ~~1120~~, ~~1121~~, ~~1122~~, ~~1123~~, ~~1124~~, ~~1125~~, ~~1126~~, ~~1127~~, ~~1128~~, ~~1129~~, ~~1130~~, ~~1131~~, ~~1132~~, ~~1133~~, ~~1134~~, ~~1135~~, ~~1136~~, ~~1137~~, ~~1138~~, ~~1139~~, ~~1140~~, ~~1141~~, ~~1142~~, ~~1143~~, ~~1144~~, ~~1145~~, ~~1146~~, ~~1147~~, ~~1148~~, ~~1149~~, ~~1150~~, ~~1151~~, ~~1152~~, ~~1153~~, ~~1154~~, ~~1155~~, ~~1156~~, ~~1157~~, ~~1158~~, ~~1159~~, ~~1160~~, ~~1161~~, ~~1162~~, ~~1163~~, ~~1164~~, ~~1165~~, ~~1166~~, ~~1167~~, ~~1168~~, ~~1169~~, ~~1170~~, ~~1171~~, ~~1172~~, ~~1173~~, ~~1174~~, ~~1175~~, ~~1176~~, ~~1177~~, ~~1178~~, ~~1179~~, ~~1180~~, ~~1181~~, ~~1182~~, ~~1183~~, ~~1184~~, ~~1185~~, ~~1186~~, ~~1187~~, ~~1188~~, ~~1189~~, ~~1190~~, ~~1191~~, ~~1192~~, ~~1193~~, ~~1194~~, ~~1195~~, ~~1196~~, ~~1197~~, ~~1198~~, ~~1199~~, ~~1200~~, ~~1201~~, ~~1202~~, ~~1203~~, ~~1204~~, ~~1205~~, ~~1206~~, ~~1207~~, ~~1208~~, ~~1209~~, ~~1210~~, ~~1211~~, ~~1212~~, ~~1213~~, ~~1214~~, ~~1215~~, ~~1216~~, ~~1217~~, ~~1218~~, ~~1219~~, ~~1220~~, ~~1221~~, ~~1222~~, ~~1223~~, ~~1224~~, ~~1225~~, ~~1226~~, ~~1227~~, ~~1228~~, ~~1229~~, ~~1230~~, ~~1231~~, ~~1232~~, ~~1233~~, ~~1234~~, ~~1235~~, ~~1236~~, ~~1237~~, ~~1238~~, ~~1239~~, ~~1240~~, ~~1241~~, ~~1242~~, ~~1243~~, ~~1244~~, ~~1245~~, ~~1246~~, ~~1247~~, ~~1248~~, ~~1249~~, ~~1250~~, ~~1251~~, ~~1252~~, ~~1253~~, ~~1254~~, ~~1255~~, ~~1256~~, ~~1257~~, ~~1258~~, ~~1259~~, ~~1260~~, ~~1261~~, ~~1262~~, ~~1263~~, ~~1264~~, ~~1265~~, ~~1266~~, ~~1267~~, ~~1268~~,

Глава шеста

**СТРОИТЕЛСТВО
В ОТЧУЖДЕНИ НЕДВИЖИМИ
ИМОТИ
И В НАЛИЧНИ ДЪРЖАВНИ
ИМОТИ
(ОТМ. 19)**

**1. ВЕДОМСТВЕНО ЖИЛИЩНО
СТРОИТЕЛСТВО**

Чл.116. (ОТМ. 11)

**2. СТРОЕЖ НА ЖИЛИЩА
И ДРУГИ ОБЕКТИ
ОТ ОБЩИНИТЕ ЗА ПРОДАЖБА
НА ГРАЖДАНИТЕ
12**

Чл.117. (2 7 10 11 14, ОТМ. 19)

Чл.118. (1, зал. 2)

Чл.119. (7 11, ОТМ. 19)

**3. КООПЕРАТИВНО
ЖИЛИЩНО СТРОИТЕЛСТВО**

Чл.120.(1) (7, ОТМ. 11)

**4. НАДСТРОЯВАНЕ
И ПРИСТРОЯВАНЕ
НА ЗАВАРЕНИ ЖИЛИЩНИ
СГРАДИ С ЖИЛИЩА**

Чл.121.(1) (3 7, ОТМ. 11)

Чл.122. (ОТМ. 11)

Чл.123. (ОТМ. 11)

**5. ЗАВЪРШВАНЕ
НА НЕДОВЪРШЕНИ
ЖИЛИЩНИ СГРАДИ
ИЛИ ЧАСТИ ОТ ТЯХ**

Чл.124. (7, ОТМ. 11)

**6. ИНДИВИДУАЛНО
ЖИЛИЩНО
И ВИЛНО СТРОИТЕЛСТВО**

Чл.125. (ОТМ. 11)

Чл.126. (ОТМ. 11)

Чл.127. (ОТМ. 11)

**7. СТРОЕЖ НА ГАРАЖИ
И ПАРКИНГИ
ЗА ЛЕКИ МОТОРНИ КОЛИ**

Чл.128. (ОТМ. 11)

Чл.129. (7, ОТМ. 11)

**8. ОТСТЪПВАНЕ ПРАВО
НА СТРОЕЖ
ВЪРХУ ДЪРЖАВНА ЗЕМЯ**

Чл.130.(1) (2 5 7 8 10, ОТМ. 11)

Чл.131. (5 6 7, ОТМ. 11)

Чл.132. (5 6 7, ОТМ. 11)

Чл.133. (5 6, ОТМ. 11)

БСА

БСА

БСА

БСА

БСА

БСА

БСА

БСА

БСА

БСА

БСА

БСА

Глава седма

АКТОВЕ ЗА НЕДВИЖИМИ ИМОТИ И ПОГАСИТЕЛНА ДАВНОСТ**1. АКТОВЕ ЗА ОТЧУЖДЕНИ И ПРИДОБИТИ НЕДВИЖИМИ ИМОТИ**

Чл.134.(1) ▣ ▢ ▣ ▣ За недвижими имоти, отчуждени за мероприятията на общините и държавата се съставя акт за държавна собственост, след като условията за заемане на имота са изпълнени.

(2) За недвижими имоти, придадени по дворищнорегулационния план към парцели на други физически или юридически лица, и за частите в мястото на образуван по регулация общ парцел нотариусът издава нотариален акт, след като условията за заемане на имота са изпълнени.

(3) Нотариален акт по предходната алинея се издава и когато е изтекла погасителна давност за дължимото обезщетение. Искането за издаване на нотариален акт се съобщава на заинтересуваната страна по реда на *Гражданския процесуален кодекс*. При спор въпросът се решава по съдебен ред.

(4) ▣ ▣ ▣ За недвижимите имоти, отстъпени като обезщетение или купени с договор от предприятията-инвеститори при общините, правоимащите се легитимират като собственици с акта за обезщетяване или с договора. Правоимащият може да поиска да му бъде издаден и нотариален акт.

(5) (отм. ▣)

Чл.135. ▣ ▣ ▣ Правоимащите се въвеждат във владение на недвижимите имоти по тяхно искане от съдебния изпълнител въз основа само на административния акт, нотариалния акт или договора. Заинтересованите лица могат да възразяват против въвода във владение по реда на *Гражданския процесуален кодекс*. Въводът във владение при нужда се извършва в присъствие на представител на специализираните органи на общинската администрация.

Чл.136. ▣ ▣ ▣ Нотариалните актове, издадени съгласно *чл.134, ал.2 - 4*, решенията, с които се отстъпва право на строеж върху държавна земя, и договорите за продажба на жилища и други обекти от предприятията-инвеститори при общините могат да бъдат обезсилвани, когато има основание, само по съдебен ред.

2. ПОГАСИТЕЛНА ДАВНОСТ НА ВЗЕМАНИЯТА ЗА ОТЧУЖДЕНИ НЕДВИЖИМИ ИМОТИ

Чл.137.(1) ▣ ▣ Вземания за обезщетения за недвижими имоти, отчуждени за мероприятията на общините, държавата и юридическите лица по този закон, и за недвижими имоти, отчуждени по дворищнорегулационния план, се погасяват с изтичане на петгодишна давност.

(2) Давностният срок започва да тече от деня, когато съгласно този закон и правилника за неговото приложение, правоимащият може да иска да бъде снабден с изпълнителен лист за дължимото му обезщетение.

(3) 14 Давността се прекъсва и спира съгласно със *Закона за задълженията и договорите*. Тя се прекъсва и с искане за извършване на нова оценка при условията на този закон и правилника за неговото приложение, а за вземанията за недвижими имоти, отчуждени за мероприятията на общините, държавата и юридическите лица - и с писмено искане, направено пред съответните органи за плащане на обезщетение.

Глава осма

КОНТРОЛ ЗА ЗАКОННОСТ И ПРАВИЛНОСТТА НА АКТОВЕТЕ ПО ТЕРИТОРИАЛНОТО И СЕЛИЩНОТО УСТРОЙСТВО

Раздел I

Съдебен контрол 11

1. СЪДЕБЕН КОНТРОЛ

Чл.138. 2 4 7 11 (1) Индивидуалните административни актове и отказите по този закон се обжалват относно тяхната законосъобразност пред съда по местонахождението на недвижимия имот и в зависимост от цената на засегнатия интерес. Когато интересът е неощеняем, актовете и отказите се обжалват пред окръжния съд.

(2) 14, ОТМ. **11**)

(3) 14 Съдът събира всички допустими по *Гражданския процесуален кодекс* доказателства и решава спора по същество освен ако естеството на акта не допуска това.

(4) 14 Прокурорът участва задължително само в производството по обжалване на дворищнорегулационния план и на заповедите по *чл.98* и *100*.

(5) 13 По неуредените въпроси се прилага *Законът за административното производство*.

Чл.139. (2 7, ОТМ. **11**)

Чл.140. (2 7, ОТМ. **11**)

Чл.141. (ОТМ. **11**)

2. КОНТРОЛ ОТ ОСОБЕНАТА КОМИСИЯ ПРИ КОМИТЕТА ПО ТЕРИТОРИАЛНО И СЕЛИЩНОТО УСТРОЙСТВО 4 7 9

Чл.142. (4 7 9, ОТМ. **11**)

Чл.143. (7, ОТМ. **11**)

Чл.144. (4 7 9, ОТМ. **11**)

3. ОБЩИ ПРАВИЛА ЗА ПРАВОРАЗДАВАТЕЛНИЯ КОНТРОЛ

Чл.145. (ОТМ. **11**)

Чл.146. (ОТМ. **11**)

Чл.147. (5, ОТМ. **11**)

Чл.148. (7, ОТМ. **11**)

Чл.149. (ОТМ. **11**)

Чл.150. (4 7 9, ОТМ. **11**)

Чл.151. (ОТМ. **11**)

Чл.152. (ОТМ. **11**)

Чл.153. (4 7 9, ОТМ. **11**)

Раздел II

Вътрешнослужебен контрол

Чл.154. Контролът за законността и правилността на актовете по териториалното и селищното устройство, когато този закон не предвижда особен ред за обжалване, се упражнява по вътрешнослужебен път.

Чл.154а.¶(1) Незаконосъобразно или неправилно одобрени проекти и издадени разрешения за строеж се отменят от началника на Дирекцията за национален строителен контрол или от упълномощено от него длъжностно лице. Жалби и протести срещу издадени строителни книжа не спират тяхното прилагане.

(2) Не може да се отменят одобрени проекти и разрешения за строеж за реализирани строежи, за които е издадено разрешение за ползване, независимо от допуснатите нарушения и настъпилите обстоятелства след това.

Чл.155.(1)¶¶ 14 Контролът по актовете, издавани от изпълнителния комитет, съответно от кмета на общината, се упражнява от областния управител.

(2)¶¶ 14 17 Контролът по актовете, издавани от специализираните органи на общинската администрация, се упражнява от по-горестоящите органи на общината.

(3)¶¶ 14 Контролът по актовете, издавани от технически служби при областния народен съвет, се упражнява от областния управител.

Чл.156.(1)4 7 9 11 14 17 Министърът на регионалното развитие и благоустройството може да спира и да отменява незаконосъобразните и неправилните решения, заповеди, разпореждания и други актове и действия на председателя и щатните членове на изпълнителните комитети на общините, както и на специализираните органи на общините (началници на отдели, главни архитекти или инженери и др.) във връзка с териториалното и селищното устройство.

(2)4 7 9 11 14 17 Министърът на регионалното развитие и благоустройството може да спира незаконосъобразните и неправилни актове и действия на изпълнителните комитети на общините във връзка с териториалното и селищното устройство. Ако областния управител не отмени спрения акт, спорът се решава от Министерския съвет.

Глава девета**ДЪРЖАВЕН ТЕРИТОРИАЛНО-УСТРОЙСТВЕН И СТРОИТЕЛЕН КОНТРОЛ 14****1. ОБЩИ ПРАВИЛА**

Чл.157.(1)4 7 9 11 14 17 Министерството на регионалното развитие и благоустройството упражнява чрез Дирекцията за национален строителен контрол държавен териториалноустройствен и строителен контрол по териториалното и селищното устройство, по проектирането, строителството и качеството на строителните материали.

9. акредитира лаборатории за нуждите на строителството;

10. налага предвидените в този закон санкции.

(2) Органите на Дирекцията за национален и строителен контрол:

1. констатираат незаконното строителство;

2. изпълняват заповеди за спиране и премахване на незаконни строежи;

3. контролират издаването на разрешения за ползване на завършени законно изградени строежи;

4. документират и обследват аварии в строителството;

5. контролират действия и бездействия на длъжностните лица в общините, на независимия строителен надзор и на участниците в строителството;

6. приемат и съхраняват оригиналите на общите градоустройствени планове и на застроителните и регулационните планове;

7. упражняват превантивен контрол върху работата на общините, свързана с териториалното устройство, благоустройството и строителството;

8. контролират и проверяват изпълнението на мероприятията за възстановяване на зони с особена териториалноустройствена защита;

9. установяват нарушения на този закон и на действащите норми по проектирането и строителството.

(3) Служители на Дирекцията за национален строителен контрол имат право, с разрешение на министъра на вътрешните работи, да притежават лично оръжие за защита.

(4) При привеждане в изпълнение на заповеди за спиране и за принудително премахване на незаконни строежи органите на Дирекцията за национален строителен контрол имат право да използват следните помощни средства на територията на строителната площадка:

1. устройства за принудително ограничаване придвижването на автомобили и строителна механизация или за преместване на такава механизация извън строителната площадка;

2. устройство за отваряне на прегради и помещени;

3. светлинни и звукови устройства;

4. строителни машини и строителна механизация, технически средства и способности.

(5) Средствата по *ал.4* могат да бъдат използвани само от служители, определени в Правилника за устройството, функциите и задачите на Дирекцията за национален строителен контрол, които притежават необходимата квалификация.

(6) При противодействие или при отказ да се изпълни разпореждане за достъп или за освобождаване на строителната площадка органите на Дирекцията за национален строителен контрол изпълняват разпореждането принудително. В тези случаи може да бъде поискано и съдействие от органите на Министерството на вътрешните работи.

Чл. 159. ~~14~~ 17(1) Строеж или част от него е незаконен, когато:

1. строителните книжа са отменени по установения ред като издадени в нарушение на предвижданията на действащите градоустройствени планове и нормите за проектиране и строителство;

2. е в нарушение на изискванията за строителство в зона с особена териториалноустройствена защита;

3. се извършва без необходимите одобрени проекти и/или разрешение за строеж;

4. се извършва в отклонение от издадени строителни книжа;

(5)17 Ако заповедта за премахване не се изпълни доброволно, тя се изпълнява принудително от органите на Дирекцията за национален строителен контрол самостоятелно или съвместно с лица, на които това е възложено от началника на дирекцията, по ред, установен с правилник. Принудителното събаряне е за сметка на нарушителя. Дължимите суми се събират по реда на *чл.186, ал.2.*

(6)4 Към незаконни строежи не могат да се извършват надстройкавания и пристроявания освен в случаите, предвидени в правилника за прилагане на закона. Без одобрен архитектурен проект и разрешение за строеж не се допуска възстановяване на незаконен строеж, включително и когато е премахнат не по установения ред.

(7) (4)7, отм. 17)

(8)20 Незаконни строежи в защитените територии, определени със *Закона за защитените територии*, и вододайни зони подлежат на задължително премахване и рекултивиране на терена за сметка на нарушителя.

Чл.161.414 Когато с акт, съставен от специализираните органи на общинската администрация е установено, че между границите на дворищнорегулационни парцели на самото място и границите им по действащия план има несъответствия, които произлизат от грешки при трасирането или от преместването на геодезически знаци, и други закононарушения, действителната гранична линия се възстановява по административен ред от техническите служби при народните съвети въз основа на заповед на кмета на общината или на председателя на общината.

Чл.162.(1)4571417 Незаконните строежи по смисъла на *чл.159, ал.1* не се премахват, ако органите на Дирекцията за национален строителен контрол установят, че са допустими по действащите застроителни и регулационни планове, без да е необходимо тяхното изменение, и съответстват на нормите за проектиране и строителство.

(2)17 Строежите по *ал.1* се узаконяват от органа, който е издал или е следвало да издаде разрешението за строеж. Ако органът, който следва да узакони строежа, прецени, че не са налице условия за това, издава мотивиран отказ и уведомява Дирекцията за национален строителен контрол за прилагане на мерките по *чл.160, ал.3.*

(3)1017 Строежите се узаконяват на името на собственика на земята, съответно на името на лицето, което има право на строеж. Ако строежът е изграден от несобственик, отношенията между строителя и собственика се уреждат по общия ред.

(4)5717 Преди узаконяването се заплаща такса в размер, определен от МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ.

(5)20 Не подлежат на узаконяване строежи или части от строежи в защитени територии и вододайни зони, извършени без разрешение или в отклонение от одобрените проекти и другите строителни книжа, както и в нарушение на *Закона за защитените територии.*

Чл.163. (отм. 7)

Чл.164.(1) Не се разрешава да се обитават, съответно използват сгради, съоръжения, технически уредби и инсталации или части от тях, преди да са прегледани и приети по установения ред.

2. ПРЕМАХВАНЕ НА СТРОЕЖИ, КОИТО СА НЕГОДНИ ИЛИ ВРЕДНИ, ИЛИ ЗАГРОЗЯВАТ ОКОЛНАТА СРЕДА

Чл.166.(1) ▣ ▣ Строежи, които поради естествено износване или други обстоятелства са станали негодни за използване, застрашени са от самосрутване или са вредни в санитарно-хигиенно отношение и не могат да се поправят или заздравят, се премахват по заповед на кмета на общината при условията и по реда, посочени в правилника за приложение на този закон.

(2) ▣ ▣ Заповедта за събаряне и премахване на строежите се съобщава на пряко заинтересованите собственици по реда на *Гражданския процесуален кодекс*, които могат да я обжалват съгласно с *чл.143, т.2*. Когато строежът създава непосредствена опасност, той се премахва веднага по заповед на председателя на изпълнителния комитет на окръжния народен съвет.

Чл.167.(1) ▣ ▣ Значително остарели паянтови и полумасивни строежи, които със своя вид загрозяват градовете, промишлени центрове, курортни места, населени места с историческо или архитектурно значение, улици и площади в централни части на селата, републикански пътища, жп. линии, гари, летища, места за отпочиване и обекти на туризма или затрудняват безопасното движение, се премахват по заповед на кмета на общината при условията и по реда, посочени в правилника за приложение на този закон.

(2) ▣ Заповедта за премахване на строежите се съобщава на пряко заинтересованите собственици по реда на *Гражданския процесуален кодекс*, които могат да я обжалват съгласно с *чл.143, ал.1, точка 2*.

Чл.168. ▣ ▣ По реда на *чл.166 и 167* не могат да се събарят или премахват недвижими паметници на културата и исторически архитектурни ансамбли освен с предварително писмено разрешение на органите на Министерството на културата.

Глава десета

АДМИНИСТРАТИВНО- НАКАЗАТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Чл.169. ▣ ▣ ▣ ▣ Наказва се с глоба от 50 000 до 250 000 лв., ако по друга законна разпоредба не е предвидено по-тежко наказание:

1) длъжностно лице, което не изпълни или изпълни лошо, или несвоевременно задължения, възложени му по този закон, разпоредбите по неговото приложение и другите действащи разпоредби по проектирането и строителството, както и с решения и предписания, основани на тях;

2) ▣ ▣ длъжностно лице на инвеститор, или при упражняващ независим строителен надзор, което: **а)** разпореди или допусне да се проектират или извършват строителни работи в нарушение на действащите разпоредби по проектирането и строителството; **б)** разпореди или допусне недвижим имот да бъде зает за мероприятия на общините, държавата и юридически лица, без да са изпълнени предвидените за това условия по действащите разпоредби;

3) който: **а)** без да има право, изпълнява проучвателни и проектни работи или продава проекти; **б)** (отм. ▣); **в)** под каквато и да е форма, без да има право, упражнява частна техническа практика; **г)** подписва, представя като свои или продава изработени от друго проекти и строителни книжа;

16. ▣ лица, които работят на строеж, изпълняван по стопански начин, и не го напуснат, след като бъдат предупредени писмено от контролните органи, че строителството се извършва незаконно;

17. ▣ който не изпълни разпореждания на контролните органи във връзка с борбата със свлачищата и абразията;

18. ▣ ▣ който не извърши възстановителните работи и не отстрани за своя сметка нанесените повреди във връзка с осъществяван от него строеж в срок, определен от органите на общината и другите контролни органи;

19. ▣ член на приемателна комисия, който подпише без възражения протокол за приемане на обект в нарушение на нормативните изисквания;

20. ▣ който при изпълнение на задължението за предаване на обекта по *чл. 119, ал. 2* не осигури условия за преглеждането му от купувача преди съставянето на протокола;

21. ▣ длъжностно лице на доставчик на електрическа и топлинна енергия, газ, вода и телефон, което не изпълни нарежданията на Дирекцията за национален строителен контрол.

Чл. 170. ▣ ▣ ▣ ▣ За други нарушения на този закон, разпоредбите по неговото приложение, другите действащи разпоредби по проектирането и строителството и решенията и предписанията, основани на тях, наказанието е глоба от 30 000 до 100 000 лв., ако по друг закон не е предвидено по-тежко наказание.

Чл. 171. (1) ▣ ▣ ▣ ▣ Ако нарушението по *чл. 169* или *170* бъде продължено, след като е констатирано с акт, или ако в срока за издаване на наказателното постановление бъде извършено друго нарушение от същия нарушител, наказанието е глоба от 100 000 до 1 000 000 лева независимо от наказанието за първото нарушение.

(2) ▣ ▣ ▣ ▣ Ако в срок до 3 години от влизане в сила на наказателното постановление бъде извършено ново нарушение на същата разпоредба, наказанието е глоба от 1 000 000 до 20 000 000 лева. В маловажни случаи глобата е в размер от 3000 до 100 000 лв.

Чл. 172. ▣ Придобитото от незаконната дейност по *чл. 169, т. 3*, както и изработените проекти и строителни книги се отнемат в полза на общините и държавата с наказателно постановление.

Чл. 173. (1) ▣ ▣ ▣ Строежи или части от строежи, извършени на държавен или общински терен без одобрени проекти и разрешение за строеж от лице, което няма право да строи на този терен, ако са допустими по застроителните и регулационните планове и по действащите разпоредби и могат да се ползват самостоятелно, се отнемат в полза на държавата, съответно на общината, с наказателно постановление на областния управител или на кмета на общината по предложение на началника на Дирекцията за национален строителен контрол. В тези случаи санкции по *чл. 169* и *172* не се налагат.

(2) (14, отм. 17)

(3) (14, отм. 17)

(4) 4 7 17 Разпоредбите на предходните алинеи не се прилагат, когато незаконният строеж е гараж, временна, второстепенна или стопанска постройка със застроена площ до 30 кв.м или друга лека постройка. В тези случаи се прилагат разпоредбите на *чл.160*.

(5) (4 6 14, отм. 17)

Чл.174.(1) 17 При нарушение по *чл.169, т.9* виновните длъжностни лица могат да бъдат отстранявани от строежа въз основа на акта с мотивирана заповед на началника на Дирекцията за национален строителен контрол, който издава наказателното постановление.

(2) 4 7 9 11 14 17 При особено тежки нарушения по *чл.169, точки 3, 4, 5, 6 и 9* виновните лица въз основа на влязлото в сила наказателно постановление могат да бъдат лишавани от техническа правоспособност за срок до 2 години или да бъдат отстранявани от заеманата техническа длъжност за същия срок със заповед на министъра на регионалното развитие и благоустройството по предложение на началника на Дирекцията за национален строителен контрол.

Чл.175. (14, отм. 17)

Чл.176.(1) 4 5 7 9 11 14 17 Наказателните постановления се издават от началника на Дирекцията за национален строителен контрол или от упълномощени от него длъжностни лица.

(2) 4 5 7 11 17 Наказателните постановления за нарушения по *чл.54* се издават от председателя на Комитета по стандартизация и метрология или от определени от него длъжностни лица.

(3) За наказателните постановления се прилага *Закона за административните нарушения и наказания*, като:

1) едингодишният срок за образуване на административнонаказателно производство за нарушения по този закон, правилника за неговото приложение и другите действащи разпоредби по проектирането и строителството започва да тече от окончателното завършване на строителните работи, а за тези, които подлежат на приемане - от деня на приемането им;

2) 14 17 наказателни постановления, с които е наложена глоба или е постановено отнемане на имущество в полза на общините и държавата поотделно до 50 000 лв., не подлежат на обжалване;

3) 7 отнемането на строежите съгласно *чл.173* и премахването на незаконното строителство не е ограничено със срок и се осъществява независимо от наличието на някое от условията, предвидени в *чл.34* от *Закона за административните нарушения и наказания*.

(4) 7 14 Когато нарушителят е неизвестен, се съставя констативен протокол за незаконния строеж, копие от който се поставя на самия строеж и на определено място в общината. Този протокол, ако не бъде оспорен в 14-дневен срок, е основание да се предприемат действията по *чл.160*.

Чл.177. 14 Разпоредбите на тази глава се прилагат за нарушения по всички видове строителство, по които се упражнява държавен териториалноустройствен и строителен контрол.

Глава единадесета

ПРЕХОДНИ
И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ
РАЗПОРЕДБИ

1. ПРЕХОДНИ РАЗПОРЕДБИ

Чл.178.(1) ▣ ▣ За незавършени производства по отчуждаване на недвижими имоти по действащия досега *Закон за планово изграждане на населените места* важат правилата на същия закон и разпоредбите по неговото приложение. Размерът на дължимите обезщетения по незавършените производства се определя съгласно наредбата по *чл.78*.

(2) ▣ ▣ ▣ Когато даденото като обезщетение жилище е завършено и прието след 31 декември 1972 г. и строителната му стойност надхвърля стойността по наредбата по *чл.78*, оценката се определя по същата наредба. Относно цената на отчуждения имот се прилага *чл.89*.

(3) ▣ За начините на обезщетяване, плащане на дължимото обезщетение, заемане на отчуждените имоти и др. важат разпоредбите на този закон.

(4) ▣ Сроковете по всички производства, започнали да текат до влизане в сила на този закон, изтичат съгласно с досегашните разпоредби.

(5) ▣ ▣ Изпълнителните комитети на общините могат по предложение на министъра на строежите и архитектурата да отменят решенията си относно начина на обезщетяване за отчуждени имоти, взети при действието на отменения *Закон за планово изграждане на населените места*, когато решението е незаконосъобразно с оглед на тогава действащите разпоредби. Отменяване може да се иска само в тримесечен срок от влизане в сила на тази разпоредба. След изтичане на тримесечния срок решенията могат да се отменяват само ако постановяването им е вследствие на извършено престъпление от общ характер, установено с влязла в сила присъда.

(6) ▣ Отменяването на решенията по предходната алинея не засяга правата, придобити от трети добросъвестни лица.

Чл.179. Вземания за недвижими имоти, заети до 9 юли 1956 г. за мероприятия по уличнорегулационния план, се погасяват с изтичане на давностния срок по съответно действащите законни разпоредби. Давността се прекъсва и с писмено искане за плащане на обезщетение, направено пред органите на администрацията.

Чл.180. (▣ ▣) ~~отм. ▣ ▣~~

Чл.181.(1) Изтеклата до влизане в сила на този закон придобивна давност върху реално определени части от дворищнорегулационни парцели запазва действието си, ако частите, предмет на владението, и останалите части от парцела могат да бъдат обособени в самостоятелни парцели по правилата, които са действували досега, или съгласно този закон и правилника за неговото приложение.

(2) Правни сделки за реално определени части от дворищнорегулационни парцели, сключени до влизане в сила на този закон, са действителни, ако частите, предмет на сделката, и останалите части от парцела могат да бъдат обособени в самостоятелни парцели по правилата, които са действували досега или съгласно този закон и правилника за неговото приложение. Това се отнася и за сключените до влизане в сила на този закон предварителни договори за такива части от дворищнорегулационни парцели.

(3) Когато в случаите по предходните alineи не е допустимо да бъдат обособени самостоятелни парцели, приема се, че е придобита идеална част, съответстваща на реално определената част от парцела. Споровете относно размера на съответстващите идеални части от парцела се решават по съдебен ред.

(4) Одобрени до влизане в сила на този закон дворищнорегулационни планове могат да бъдат изменявани и по едностранно искане на пряко заинтересуваните собственици при условията и по реда, посочени в правилника за приложението на този закон.

Чл. 182. (1) Б П П Когато между приложените на самото място и нанесени в кадастралния план граници на дворищнорегулационните парцели и границите им по застроителния и регулационен план, одобрени до влизане в сила на този закон, се констатират разлики, по-големи от допустимите, областният управител или кметът на общината, а за София - кметът на общината - прави съобщение до пряко заинтересуваните собственици по реда на *Гражданския процесуален кодекс*.

(2) В двумесечен срок от съобщението пряко заинтересуваните собственици могат да предявят иск за установяване на действителните граници на парцелите. Ако такъв иск не бъде предявен, приложените на самото място и нанесени в кадастралния план граници на парцелите се приемат за окончателни, а застроителният и регулационен план се съобразява служебно с тях.

(3) Когато границите на парцелите са установени по съдебен ред, планът при нужда се изменя, за да се съобрази с влязлото в сила съдебно решение.

Чл. 182а. П (1) Ако до влизането в сила на *Закона за кадастъра и имотния регистър* бъде заплатено дължимото обезщетение за придадените към парцела недвижими имоти на други физически и юридически лица по влязъл в сила дворищнорегулационен план, съответно когато частите на образуван по регулация общ парцел бъдат изравнени, планът се счита за приложен за тези части от парцела и границите им се приемат за граници на урегулиран поземлен имот.

(2) Ако до влизането в сила на *Закона за кадастъра и имотния регистър* условията по *aa.1* не бъдат изпълнени, отчуждителното действие на дворищнорегулационните планове се прекратява за съответните имоти.

(3) Общините осигуряват изпълнение то на разпоредбите на *aa.1* и *2*, като служебно или чрез възлагане на правоспособни лица отразяват настъпилите изменения в плановете.

Чл. 182б. П (1) В срока по *чл. 182а, aa.1* реално определени части от дворищнорегулационни парцели не могат да се придобиват чрез правни сделки или по давност.

(2) Правилото на *ал. 1* не се прилага в случаите, когато реално определените части и останалите части от дворищнорегулационния парцел отговарят на изискванията за минимални размери, определени с правилника за прилагане на закона, или когато реално определената част отговаря на изискванията за минимални размери, останалата част (части) се присъединява към съседен парцел.

Чл. 182в. 24 В срока по *чл. 182а, ал. 1* собствеността на дворищнорегулационен парцел не може да се прехвърля и върху него не могат да се учредяват вещни права, когато обезщетението за частите, които се придават от имота на други лица, още не е платено.

Чл. 182г. 24 Всякакви производствa по отчуждаване на недвижими имоти по дворищнорегулационни планове, одобрени до влизането в сила на *Закона за кадастъра и имотния регистър*, се решават по досегашния ред.

2. ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 183. 14 Министерския съвет може да установява правила за прокарване на временни пътища през недвижими имоти, за преминаване през чужди имоти и прокарване през тях на съоръжения и инсталации, задължения за осигуряване на свободен достъп в недвижими имоти, както и други задължения за собствениците, съответно за юридическите лица във връзка с териториалното и селищното устройство.

Чл. 184. (1) 4 5 7 9 11 14 17 Областните управители и изпълнителните комитети на общините със съгласие на министъра на регионалното развитие и благоустройството могат да решават функции на председателя на изпълнителния комитет по одобряване и изменение на подробни градоустройствени планове, по съгласуване и одобряване на проекти за строежи и по други текущи технически въпроси да се предоставят на съответния заместник-председател на изпълнителния комитет и на главния архитект (инженер) при общината.

(2) 5 7 14 Изпълнителният комитет на Столична община може по същия ред да предостави функции по предходната алинея на съответния заместник-председател, на главния архитект на София, на началника на управление „Архитектура и градоустройство“ при Столична община и на председателяте на изпълнителните комитети на районните народни съвети, а функции на главния архитект на София - на началника на управление „Архитектура и благоустройство“.

(3) 4 5 7 9 11 14 17 Министърът на регионалното развитие и благоустройството може да предоставя свои функции, права и задължения по този закон и правилника за прилагането му на заместниците си и други ръководни длъжностни лица в системата на Министерството на регионалното развитие и благоустройството.

(4) 7 9 11 14 17 Министърът на регионалното развитие и благоустройството може да предоставя свои функции по този закон и разпоредбите по неговото прилагане по текущи технически въпроси на областните управители и кметовете на общините, при които е създаден Съвет за териториално и селищно устройство, строителство и архитектура.

Чл.189. Когато във връзка с териториалното и селищното устройство се държи сметка за жилищни, професионални, здравни и курортни нужди на гражданите, съответните разпоредби имат предвид техните настоящи и близки бъдещи нужди.

Чл.190. Когато във връзка с териториалното и селищното устройство се държи сметка за заварени строежи, съответните разпоредби имат предвид само законно направените строежи.

Чл.191. В семейството по смисъла на този закон се включват съпрузите и ненавършилите пълнолетие техни деца, ако не са встъпили в брак.

Чл.192.(1) Групов строеж могат да извършват две или повече лица в съобщствен парцел или по силата на отстъпено им право на строеж, на надстрояване или пристрояване на заварена сграда. Договорът за групов строеж трябва да бъде нотариално заверен. В него се определят жилищата или другите обекти, които ще получат участващите в груповия строеж, тяхната стойност и условията по изпълнение на строителството.

(2) В груповия строеж лицата участват с пари, труд и материали съответно на действителната стойност на обекта, който придобиват, включително и когато стойността е по-голяма или е по-малка от уговорената с договор.

(3) Решенията, отнасящи се до груповия строеж, се вземат със съгласие на всички участници в него, освен ако с нормативен акт или с договор е предвидено друго.

(4) Участниците в груповия строеж след построяване на сградата разпределят жилищата или другите обекти съобразно договора.

(5) Участник в групов строеж може да прехвърля правата си по договора със съгласие на останалите участници в групата.

(6) За вземания срещу участник в груповия строеж във връзка със строежа изпълнението може да бъде насочено и срещу построеното жилище.

Чл.192а. (2, отм. 7)

Чл.192б. (2, отм. 7)

Чл.193.(1) При етажна собственост върху земя, която не е държавна, могат да се изграждат в дворната част на парцела като обща част гаражи и паркинги за леки моторни коли в съответствие с действащите застроителни планове и одобрен архитектурен проект при спазване на санитарно-хигиенните и противопожарните изисквания, като се държи сметка и за спокойствието на гражданите.

(2) За изграждането на такива гаражи и паркинги трябва да има решение на общото събрание на собствениците в етажната собственост, взето с обикновено мнозинство от всички собственици.

(3) Разходите по строежа са за сметка на всички собственици. Сумите, дължими от собственици, които не са били съгласни със строежа, се прихващат срещу следващата им се част от наема за гаражите и паркингите.

(4) Гаражите и паркингите се дават под наем на живеещите в етажната собственост, а при липса на желаещи - и на други лица за задоволяване на личните им нужди съгласно с решение на общото събрание на собствениците.

Чл.194.(1)█ Съобщенията по този закон и разпоредбите по неговото приложение, когато не е указано друго, се правят по реда на *Гражданския процесуален кодекс*. Отсъстващите лица се уведомяват със залепването на съобщението на жилището им или на недвижимия имот, за който се отнасят проектът, планът, оценката, искането, отговорът, възражението, заповедта или другите книжа. Съобщението се поставя и на видно място в сградата на общината. За така направените съобщения към преписката се прилага служебна бележка, подписана и датирана от отговорното длъжностно лице.

(2) Правилата на предходната алинея - изречения второ и последващите, не се прилагат в случаите, когато този закон и разпоредбите по неговото приложение предвиждат изрично, че съобщенията се правят по реда на *Гражданския процесуален кодекс*.

(3)█ В изградените жилищни комплекси и в частите на градовете, застроени предимно с многоетажни жилищни сгради, съобщенията се правят на председателите на съответните етажни собственисти по реда на *ал.1*.

Чл.195. Проектите, плановете, оценките, заповедите и други актове по този закон и разпоредбите по неговото приложение се съобщават в предвидените случаи и на лицата, които имат ограничени вещни права върху имотите. Тези лица могат да правят възражения и предложения по тях и да ги обжалват по установения ред.

Чл.196. Върху обезщетението, дължимо за отчуждаване на единствен жилищен имот (застроен или незастроен) за мероприятия по териториалното и селищното устройство, не се допуска принудително изпълнение, освен когато самият имот е могъл да бъде предмет на принудително изпълнение съгласно с *Гражданския процесуален кодекс*.

Чл.197.(1)█ Части от тротоари и улични платна и свободни обществени места могат да се използват за строителни площадки, за стоварване на строителни и други материали, отпадъци, сгурия, изкопни маси, стоки, машини, амбалаж и др., както и за разполагане на павилиони, будки, рекламни витрини, сергии и др. Във връзка с разнесената търговия само с разрешение на съответните служби при общините, след съгласуване със службите по безопасността на движението при Министерството на вътрешните работи.

(2) За използване на тротоари, улични платна и свободни места без разрешение виновните се наказват съгласно с *чл.170*, а дължимите такси се заплащат в троен размер.

Чл.198. За приложение на този закон се издава правилник, утвърден от Министерския съвет по доклад на министъра на архитектурата и благоустройството.

Чл.199.█ 7(1)█ 11 14 17 Организацията, задачите и функциите на Дирекцията за национален строителен контрол се уреждат с правилник, утвърден от Министерския съвет.

(2) (14, отм. 22)

Чл.200.(1)^{4 7 9 11 14 17} Министерският съвет по доклад на министъра на регионалното развитие и благоустройството и министъра на земеделието, горите и аграрната реформа одобрява правила и нормативи за земята, необходима за съответните строителни работи.

(2)^{4 7 9 11 14 17} Министерският съвет по доклад на министъра на регионалното развитие и благоустройството, министъра на финансите и председателя на Българската народна банка одобрява правилник за кредитиране на жилищното строителство.

(3) ^(4 6 7 9, отм. 11)

Чл.201.(1)^{4 7 9 11 14 17} По приложение на този закон и на правилника за неговото приложение министърът на регионалното развитие и благоустройството одобрява строителни и технически правила, норми, нормативи, каталози, номенклатури и др. и издава наредби и инструкции.

(2)^{4 7 9 11 14 17} Санитарно-хигиенните строителни правила и норми се одобряват от министъра на здравеопазването и министъра на регионалното развитие и благоустройството.

(3)^{4 7 9 11 14 17} Противопожарните строително-технически правила и норми се одобряват от министъра на регионалното развитие и благоустройството и министъра на вътрешните работи.

(4)^{4 7 9 11 14 17} Строително-техническите правила и норми по безопасността на движението се одобряват от министъра на регионалното развитие и благоустройството и министъра на вътрешните работи.

(5)^{4 7 9 11 14 17} Противоземетръсните строителни правила и норми се одобряват от министъра на регионалното развитие и благоустройството, председателя на Комитета по стандартизация и метрология и председателя на Българската академия на науките.

(6)^{3 4 7 9 11 14 17} Строително-техническите правила, норми, нормативи и номенклатури по ограничаване и премахване на вредния шум в населените места, в сградите, в отделните жилища и помещения и в местата за отдих, туризъм и санаторно-курортно лечение се одобряват от министъра на регионалното развитие и благоустройството, министъра на здравеопазването, министъра на околната среда и водите и министъра на вътрешните работи.

(7) ^(4 7 14, отм. 22)

(8) Правилата, нормите, нормативите и наредбите се обнародват в Държавен вестник.

Чл.202.^{4 7 9 11 14 17} Разпоредби, свързани с териториалното и селищното устройство, издавани от други министерства и ведомства в рамките на предоставената им компетентност, се съгласуват предварително с министъра на регионалното развитие и благоустройството.

Чл.203. Разпоредбите, издадени въз основа на законите и указите, които се отменят с *чл.205*, доколкото не противоречат на този закон, се прилагат до издаване на съответни нови разпоредби.

Чл.204.^{4 7 9 11 14 17} Приложението на този закон се възлага на министъра на регионалното развитие и благоустройството.

Чл.205. Този закон отменява:

1. *Закона за планово изграждане на населените места.*

2. *Закона за техническите забележания и уредби.*

3. Указа за контрола на парните котли, промишлените пещи, резервоарите и повдигателните уредби.

ПРЕХОДНИ РАЗПОРЕДБИ

§2. ▣(1) Не се премахват по реда, предвиден в закона, незаконни строежи или части от строежи на жилищни и вилни сгради и на сгради за сезонно ползуване, построени до влизане в сила на тези изменения и допълнения на закона, в регулирани или нерегулирани терени, когато:

1. сградите са построени за задоволяване на остра жилищна нужда на собственика или на негови деца;

2. сградите са построени върху земя, която се обработва от собствениците (лозе, овощна градина или други трайни насаждения);

3. сградите са построени върху държавни имоти, раздадени по реда на постановления на Министерския съвет ⁶³№21 и ⁷¹№12 при условие, че терените са били правилно раздадени като пустеещи и че земята постоянно се обработва;

4. вилните сгради се използват целогодишно за жилища от собствениците или от техни деца;

5. сградите са възстановени, преустроени или ремонтирани без съответно разрешение, когато се намират в села, в които съгласно *Закона за собствеността на гражданите* се притежават от собствениците като вилни имоти.

(2) Предходната алинея не се прилага за сгради, които със своя външен вид и местонахождение загрозяват природната среда, както и за сгради, месторазположението на които не дава възможност за застрояване на съседните парцели съобразно застроителния и регулационен план.

(3) Незаконните строежи по *ал.1*, които са допустими по действащите разпоредби и застроителни планове и могат да се използват самостоятелно, се узаконяват по установения ред, без да се отнемат в полза на държавата по *чл.173*.

(4) Жилищни и вилни сгради и сгради за сезонно ползуване, построени незаконно в срока по *ал.1* върху заграбени земи от държавата, от кооперации или от обществени организации, се премахват по установения ред или се отнемат в полза на държавата съгласно *чл.173*.

§3. ▣(1) Лицата, построили сгради по предходния параграф, са длъжни да подадат молба за регистрирането им до съответния общински народен съвет в шестмесечен срок от влизане на тези изменения и допълнения на закона в сила. При регистрацията за сградите по *ал.1, т.2* и *3* на *предходния параграф* се заплаща такса от 100 до 1000 лв. съобразно вида и стойността на сградата независимо от глобата за извършеното нарушение.

(2) Размерът на таксата по предходната алинея се определя от финансовите органи на общинския народен съвет въз основа на тарифа, утвърдена от министъра на финансите и председателя на Комитета по архитектура и благоустройство.

(3) За неизпълнение на задължението по *ал.1* нарушителите се наказват с глоба от 100 до 500 лв., като сградите се регистрират служебно, а дължимите такси за регистрация се събират по реда за събиране на държавните вземания със съответна лихва.

(4) Сумите от таксите за регистрация се внасят в бюджета на съответния общински народен съвет.

§4. ▣(1) Заповедите по *чл.98* и *100*, влезли в сила до 1 януари 1978 г., които не са били обжалвани и за които сроковете по *чл.153, ал.4* и *5* са изтекли, могат да бъдат отменени по реда на *чл.225* и *231* от *ГПК*, ако за това е направено предложение или е подадена молба до 31 май 1978 г.

Указ №59 за изменение и допълнение на **ЗАКОНА ЗА СОБСТВЕНОСТТА НА ГРАЖДАНИТЕ** и за изменение на **ЗАКОНА ЗА ТЕРИТОРИАЛНО И СЕЛИЩНО УСТРОЙСТВО**

6

...

Раздел II

Изменение на закона за териториално и селищно устройство

§8. Навсякъде в закона думата „тарифа“ се заменя с „наредба“, а думите „тарифа за цените на недвижимите имоти“ се заменят с *“Наредба за цените на недвижимите имоти”*.

Допълнителни разпоредби към Закон за изменение и допълнение на ЗАКОНА ЗА ТЕРИТОРИАЛНО И СЕЛИЩНО УСТРОЙСТВО

7

§80. Навсякъде в закона думите „Комитета по архитектура и благоустройство“ се заменят с „Министерството на строителството и селищното устройство“, а думите „председателя на Комитета по архитектура и благоустройство“ се заменят с „министъра на строителството и селищното устройство“.

§81. Навсякъде в закона думите „Съвет за архитектура и благоустройство“ се заменят със „Съвет за териториално и селищно устройство, строителство и архитектура“.

§82. Навсякъде в закона думите „Държавния комитет за стандартизация при Министерския съвет“ и „Държавния комитет за стандартизация“ се заменят с „Държавния комитет за наука и технически прогрес“, а думите „председателя на Държавния комитет за стандартизация“ се заменят с „председателя на Държавния комитет за наука и технически прогрес“.

§83. Незавършените производства по обжалвани актове по този закон, редът за разглеждане и решаване на които се изменя, се довършват по досегашния ред.

Преходни разпоредби към Закон за изменение и допълнение на ЗАКОНА ЗА ТЕРИТОРИАЛНО И СЕЛИЩНО УСТРОЙСТВО

8

§84.(1) Задължават се окръжните народни съвети и Столичния народен съвет в двегодишен срок от влизане в сила на този закон да преценят целесъобразността от включване на земите, застроени със сгради по §2 от *преходните разпоредби* на закона (ДВ77¹102) в жилищните зони, във вилните зони, в зоните за курортни и здравни нужди, и ги включат в тях или ги обособят в самостоятелни вилни и жилищни зони.

(2) Строежите, включени в строителните граници, могат да бъдат узаконени, ако са допустими по действащите разпоредби и подробните градоустройствени планове.

(3) Строежите, извършени незаконно, които не бъдат включени в строителните граници на населените места, стават държавна собственост заедно с мястото освен ако те са:

1. селскостопански постройки и постройки за сезонно ползване със застроена площ до 35 кв.м;

2. жилищни сгради, построени до 14 ноември 1958 г., жилищни сгради, построени за задоволяване на остра жилищна нужда до 31 декември 1965 г., и жилищни сгради в местности със селищен характер, ако се обитават цялгодишно.

(4) ПП Завземането на незаконните строежи се извършва със заповед на председателя на изпълнителния комитет на окръжния народен съвет (председателя на Изпълнителния комитет на Столичния народен съвет), издадена по предложение на председателите на изпълнителните комитети на общинските народни съвети по местонахождението на недвижимия имот. Заповедта подлежи на обжалване по реда на *Закона за административното производство*.

§85. За съществуващи недостатъци, за които не е предявен иск, купувачът е длъжен да уведоми продавача в едномесечен срок от влизане на този закон в сила, а за недостатъци, проявили се до изтичане на срока по отменения *чл.119, ал.4*, но след влизане на този закон в сила - от проявяването им.

Указ №1514 за изменение на **ЗАКОНА ЗА ТЕРИТОРИАЛНО И СЕЛИЩНО УСТРОЙСТВО, ЗАКОНА ЗА ВОДИТЕ, ЗАКОНА ЗА СЪОБЩЕНИЯТА, УКАЗА ЗА ТЪРГОВСКОТО КОРАБОПЛАВАНЕ НА НАРОДНА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ И УКАЗ №2472 ЗА АДМИНИСТРАТИВНО-ПРАВНОТО ОБСЛУЖВАНЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО**

☐

Раздел I

Изменение на закона за териториално и селищно устройство

§1. Навсякъде в закона думите „Министерството на строителството и селищното устройство“ се заменят с „Комитета по териториално и селищно устройство“, а думите „министъра на строителството и селищното устройство“ - с „председателя на Комитета по териториално и селищно устройство“.

Преходни и заключителни разпоредби към Закон за изменение и допълнение на ЗАКОНА ЗА ТЕРИТОРИАЛНО И СЕЛИЩНО УСТРОЙСТВО

☐ ☐

§46. ПЗ Указ №2684 за обезщетяване при отчуждаване на недвижими имоти в София, окръжните градове и някои други населени места (обн., ДВ83☐71; изм. и доп., ДВ84☐45) се отменя.

(5) Решението за започване на процедурата по изменение на градоустройствения план се взема от общинския съвет - за имотите - общинска собственост, и от министъра на регионалното развитие и благоустройството - за имотите - държавна собственост, по мотивирано предложение на кмета на общината, съответно на областния управител.

(6) На основание на решението по *ал.5* се предприемат действия по изменението на плана по предвидения за това ред, като всички разходи, свързани с изменението, са за сметка на молителя по *ал.3*.

(7) След влизането в сила на изменението на плана областният управител, съответно кметът на общината, издава заповед и сключва договор за прехвърляне правото на строеж или за продажба на отредения терен със собственика на постройката. Правото на строеж, съответно цената на земята, се заплаща по пазарни цени.

(8) Изградилите временни постройки по *ал.1* върху държавни и общински терени в отклонение от действащите правила и норми, незаконни до влизането в сила на изменението на *Правилника за прилагане на Закона за териториално и селищно устройство* (ДВ98¹6), както и собственици на временни постройки, чиито разрешения за строеж или договори са с изтекъл срок или са налице условия за отмяната или за прекратяването им към момента на влизането в сила на изменението и допълнението на *Правилника за прилагане на Закона за териториално и селищно устройство* (ДВ98¹6), не могат да се ползват с правата по *ал.3* и *7*.

§51. Навсякъде в *Закона за териториално и селищно устройство*:

1. Думите „общинския (районния) народен съвет“ се заменят с „общинския народен съвет“.

2. Думите „Комитетът по териториално и селищно устройство“, „Комитета по териториално и селищно устройство“, „председателят на Комитета по териториално и селищно устройство“ и „председателя на Комитета по териториално и селищно устройство“ се заменят съответно с „Министерството на строителството, архитектурата и благоустройството“, „министърът на строителството, архитектурата и благоустройството“ и „министъра на строителството, архитектурата и благоустройството“.

3. Думите „селищни системи“ и „селищните системи“ се заменят съответно с „общини“ и „общините“.

...

Допълнителни разпоредби към Закон за изменение и допълнение на **ЗАКОНА ЗА ТЕРИТОРИАЛНО И СЕЛИЩНО УСТРОЙСТВО**

14

§14. Навсякъде в закона думите:

1. „Министерството на строителството, архитектурата и благоустройството“ се заменят с „Министерството на териториалното развитие и строителството“, а думите „министъра на строителството, архитектурата и благоустройството“ с „министъра на териториалното развитие и строителството“.

2. „Комитета за култура“ и „председателя на Комитета за култура“ се заменят съответно с „Министерството на културата“ и „министъра на културата“.

(3) Процедурите за узаконяване, започнати по *ал. 1* и *2*, следва да бъдат приключени от общините по ред и в срокове, определени в правилника за прилагането на закона.

§28.(1) Задължават се кметовете на общини в едногодишен срок от влизането в сила на този закон да преценят целесъобразността от включване на земеделски земи или земи от горския фонд, незаконно застроени до 24 април 1996 г., в строителните граници на населените места или в други селищни образувания.

(2) Обхватът на териториите по *ал. 1* се съгласува с Министерството на регионалното развитие и благоустройството и с Министерството на земеделието, горите и аграрната реформа, а включването им в строителни граници се извършва по реда на разпоредбите, действали до датата по *ал. 1*, след заплащане на държавна такса за промяна на предназначението на земите в размер, определен от Министерския съвет.

(3) Строежи, включени в строителни граници, могат да бъдат узаконени, ако станат допустими по създадените устройствени планове и действащи норми.

(4) Строежи, невключени в строителни граници или строежи, към които не може да се приложи *ал. 2*, се премахват от органите на Дирекцията за национален строителен контрол, освен ако те са:

1. сгради и съоръжения, свързани с ползването на земеделските земи, в т.ч. селскостопански, складови, помощни, хидромелиоративни съоръжения и хангари;

2. жилищни сгради за временно или постоянно обитаване от собствениците на земята, произвеждащи земеделска продукция или предназначени за временно обитаване от лица, на които е било предоставено право да застрояват върху терени от горския фонд.

(5) За строежи, търпими по реда на *ал. 4*, собственикът на терена дължи такса в размер, определен от Министерския съвет.

Преходни и заключителни разпоредби към Закона за изменение и допълнение на **ЗАКОНА ЗА ТЕРИТОРИАЛНО И СЕЛИЩНО УСТРОЙСТВО**

§2. Отчуждителните производства, започнали при действието на отменените разпоредби на *Закона за плановете изграждане на населените места* и на *Закона за териториално и селищно устройство*, по които не е издадена заповед за отчуждаване и имотът не е завзет до 30 октомври 1998 г., се прекратяват.

§3.(1) За отчуждителните производства, започнали при действието на отменените разпоредби на *Закона за териториално и селищно устройство*, по които е издадена заповед за отчуждаване и имотът е завзет до 30 октомври 1998 г., се прилагат отменените разпоредби на *Закона за териториално и селищно устройство* и отменения *чл. 102* от *Закона за собствеността*.

(2) В случаите, когато имотът не е завзет до 30 октомври 1998 г., заповедта за отчуждаване и за обезщетяване се отменя и производството се прекратява от кмета на общината.

(3) По държавния и общинските бюджети ежегодно се предвиждат средства за осигуряване обезщетяването на собствениците по *ал. 1*.

**Цитирани
нормативни документи
в Закон за териториално
и селищно устройство**

1. Закон за кадастъра и имотния регистър [чл.21а(2); 29; 32(4); 46(1); 182а(1), (2); 182г]
2. Закон за опазване на земеделските земи [чл.26(1), (2), (3)]
3. Граждански процесуален кодекс [чл.58(2); 134(3); 135; 138(1); 166(2); 167(2); 182(2); 194(1), (2); 196; §1а(2); §4(1)]
4. Закон за задълженията и договорите [чл.137(3)]
5. Закон за административното производство [чл.138(5)]
6. Закон за защитените територии [чл.160(8); 162(5)]
7. Закон за административните нарушения и наказания [чл.165а(2); 176(3), 3)]
8. Закон за планово изграждане на населените места [чл.178(1), (5)]
9. Закон за местните данъци и такси [чл.188; §7]
10. Закон за държавните такси [чл.188]
11. отм. Закон за планово изграждане на населените места [чл.205.1]
12. отм. Закон за техническите заведения и уредби [чл.205.2]
13. Закон за одобрение и приложение на общия градоустройствен план на София [чл.205.5]
14. Закон за собствеността на гражданите [§2(1)5; §6]

15. Закон за паметниците на културата и музеите [§5]

16. Закон за стандартизацията [§8]

17. Закон за мерките и измерителните уреди [§9]

18. Закон за опазване на обработваемата земя и пасищата [§10]

БСА

БСА

БСА

БСА

БСА

БСА

БСА

БСА

БСА

БСА

БСА

БСА

БСА

БСА

